

2015-2025

**[STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BEDLNO NA
LATA 2015-2025]**

Spis treści

1	Sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Bedlno	4
1.1	Położenie i zasoby przyrodnicze Gminy Bedlno	4
1.1.1	Położenie geograficzne i komunikacyjne	4
1.1.2	Zasoby przyrodnicze i kulturowe Gminy Bedlno	6
1.2	Demografia	9
1.3	Gospodarka	14
1.3.1	Rolnictwo	14
1.3.2	Podmioty gospodarcze i specjalizacja gospodarcza	19
1.3.3	Rynek pracy i bezrobocie	24
1.4	Infrastruktura techniczna	27
1.4.1	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna, energetyczne i gospodarka odpadami	27
1.4.2	Infrastruktura drogowa	30
1.5	Infrastruktura społeczna	31
1.5.1	Edukacja	31
1.5.2	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	34
1.5.3	Kultura, sport i rekreacja	37
1.6	Kondycja finansowa Gminy	40
1.6.1	Dochody Gminy	40
1.6.2	Wydatki Gminy	42
2	Strategiczne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno – SWOT	45
3	Wizja rozwoju i cele strategiczne rozwoju Gminy Bedlno	53
4	Cele operacyjne i zadania strategiczne	54
5	Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Bedlno z dokumentami wyższego rzędu	68
6	System wdrażania i monitorowania Strategii	79
6.1	Podmioty realizujące	79
6.2	System monitorowania strategii	79
6.3	Wskaźniki systemu monitorowania	81

Zespół opracowujący Strategię Rozwoju Gminy Bedlno na lata 2015-2025:

prof. dr hab. Aleksandra Nowakowska

mgr Ewa M. Boryczka

1 Sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Bedlno

1.1 Położenie i zasoby przyrodnicze Gminy Bedlno

1.1.1 Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina wiejska Bedlno zlokalizowana jest w północnej części województwa łódzkiego. Zajmuje ona powierzchnię ponad 126 km² i jest największą gminą w powiecie kutnowskim, stanowiącą 14,27% jego powierzchni. Gmina leży w południowo – wschodniej części powiatu i graniczy z następującymi gminami: Krzyżanów, Oporów, Żychlin (powiat kutnowski), Piątek (powiat łęczycki) oraz Zduny i Bielawy (powiat łowicki).

Rysunek 1. Gmina Bedlno na tle sieci osadniczej w powiecie kutnowskim

Źródło: opracowanie własne.

Gmina zlokalizowana jest w odległości 130 km od Warszawy, od Poznania 178 km, od Łodzi - miasta wojewódzkiego - o 55 km, Kutna – siedziby powiatu - o 15 km, a od najbliższego miasta Żychlin 6 km. Od miejscowości Piątek, która jest geometrycznym centrum Polski odległość wynosi 18 km, co świadczy o centralnym położeniu Gminy na mapie kraju.

Przy zachodniej granicy Gminy przebiega autostrada A1 z trzema węzłami zjazdowymi w miejscowościach Kotliska – węzeł „Kutno-Wschód”, Sójki – węzeł „Kutno-Północ” oraz Oszkowice – węzeł „Piątek”, biegnąca z północy na południe kraju, leżąca w VI transeuropejskim korytarzu transportowym, zwana również Autostradą Bursztynową. W odległości 40 km od Gminy znajduje się skrzyżowanie autostrad A1 i A2, co stwarza

Gminie dodatkowe korzyści lokalizacyjne. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa 92 łącząca Świecko z Terespołem (przez Warszawę – Poznań) będąca elementem międzynarodowej trasy biegnącej ze Wschodu na Zachód Europy. Droga ta biegnie równolegle do autostrady A2, oddalonej o 30-40 km. Od Kutna, będącego stolicą powiatu kutnowskiego Gmina oddalona jest o około 15 km. Kutno stanowi ważny węzeł komunikacji kolejowej oraz ważne centrum usługowo-handlowe dla mieszkańców okolicznych gmin. Stwarza to dla mieszkańców Gminy Bedlno możliwości dobrej dostępności kolejowej jak i dogodne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest na terenie Gminy, w miejscowości Pniewo oddalonej od stolicy Gminy - Bedlna około 3 km. Przez Gminę Bedlno przechodzi droga wojewódzka nr 583 relacji Bedlno-Żychlin-Sanniki.

Rysunek 2. Gmina Bedlno na tle sieci komunikacyjnej w powiecie kutnowskim

Źródło: opracowanie własne.

Komunikację autobusową obsługują oddziały: PKS w Łęczycy, w Kutnie, Łowiczu, Łodzi i Gostyninie oraz prywatni przewoźnicy. Najwięcej połączeń autobusowych istnieje z miastem powiatowym - Kutno. Potrzeby mieszkańców Gminy w tym przede wszystkim młodzieży dojeżdżającej do szkół średnich wydają się być zaspokojone.

Tabela 1. Miejscowości i sołectwa w Gminie Bedlno

	Liczba	Nazwa miejscowości/sołectw
Miejscowości	59	Antoniew, Wilkęsy, Bedlno, Bedlno Kamieniec, Bedlno-Żbiwiec, Bedlno-Wieś, Czarnów, Dębowa Góra, Lasota, Emilianów, Wewiórz, Wolska Kolonia, Ernestynów, Kujawki, Odolin, Florianów, Garbów, Stradzew Górki, Gosławice, Groszki, Janów, Jaroszkówka, Józefów, Teodorów, Józefów, Mosiębrza, Kamilew, Trzciniec, Karolew, Kazimierek, Kazimierówka, Konstantynów, Kręcieszki, Mateuszew, Elaszew, Wiktorów, Mirosławice, Franciszków Nowy, Annetów, Orłów-Parcel, Orłów-Kolonia, Plecka Dąbrowa, Pniewo, Pniewska Kolonia, Tomaszew, Wydmuch, Potok, Ruszki, Stanisławice, Stradzew, Szewce Nadolne, Szewce Nagórne, Szewce Owsiane, Szewce-Walentyna, Marynin, Tomczyce, Głuchów, Franciszków Stary, Waliszew, Wojszyce, Wola Kałkowa, Wyrów, Zleszyn, Załusin, Zosinów, Kłotyldów, Żeronice
Sołectwa	39	Annetów, Antoniew, Bedlno Wieś, Bedlno Parcel, Dębowa Góra, Ernestynów, Florianów, Garbów, Głuchów, Gosławice, Groszki, Janów, Jaroszkówka, Józefów, Kamilew, Kazimierek, Konstantynów, Kręcieszki, Mateuszew, Orłów Kolonia, Orłów Parcel, Plecka Dąbrowa, Pniewo, Potok, Stanisławice, Stradzew, Szewce Nadolne, Szewce Owsiane, Szewce Walentyna, Waliszew, Wewiórz, Wojszyce Kolonia, Wojszyce Parcel, Wola Kałkowa, Wyrów, Załusin, Zleszyn, Zosinów, Żeronice

Źródło: opracowanie własne

1.1.2 Zasoby przyrodnicze i kulturowe Gminy Bedlno

Biorąc pod uwagę podział fizyczny - geograficzny Polski, obszar Gminy leży w obszarze Niżu Środkowoeuropejskiego, Niziny Środkowopolskiej, w makroregionie Niziny Południowomazowieckiej, mezoregionie Równiny Kutnowskiej. Teren Gminy Bedlno charakteryzuje się równinnym, młodoglacjalnym krajobrazem typowym dla tego regionu. Budowa geologiczna i rzeźba terenu to głównie morenowa równinna wysoczyzna, która powstała z utworów czwartorzędowych silnie zdenudowanych w trakcie ostatniego zlodowacenia przez klimat peryglacjalny.

Gmina Bedlno to gmina typowo rolnicza na terenie, której funkcjonuje ponad 980 gospodarstw rolnych. Dominują tu gleby o wysokich wartościach bonitacyjnych, na których prowadzona jest intensywna gospodarka rolna. Przeważają gleby wytworzone z glin lekkich. Charakteryzują się wysoką przydatnością rolniczą. Około 80% gruntów ornych zaklasyfikowana jest do kompleksów pszennych, pszenno-żytnich i zbożowo-pastewnych, które nadają się pod uprawę roślin o wysokich wymaganiach glebowych. Dominują gleby brunatne, czarne i ziemie szare.

Tabela 2. Klasyfikacja gleb na terenie Gminy Bedlno

Lp	Klasa gleby	Powierzchnia gruntów ornych w ha	Powierzchnia w %
1.	II	212,27	2,0
2.	III	6041,3	57,6
3.	IV	2848,62	27,2
4.	V	1175,47	11,2
5.	VI	200,32	1,9
6.	VIz	6,02	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bedlno

W południowo-zachodniej części Gminy Bedlno dominują tereny zielone położone w dolinie największego na Mazowszu lewostronnego dopływu rzeki Wisły – Bzury. Tereny te należą do obszaru chronionego krajobrazu „Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej”. Pradolina obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z doliną rzeki Ochni oraz Neru, należącego do dorzecza rzeki Odry. Dno pradoliny wysłane jest torfem, bagienne oraz pokryte podmokłymi łąkami. Jest to korytarz ekologiczny łączący tereny chronione Mazowsza poprzez dolinę Ochni, Bzury i Neru z obszarami przyrodniczymi chronionymi w dorzeczu rzeki Warty.

Ponadto południowa i południowo-zachodnia część Gminy należy do terenu obszaru chronionego Natura 2000¹, który obejmuje 1229,7 ha powierzchni Gminy Bedlno. Do obszaru Natura 2000 należy „Pradolina Warszawsko-Berlińska” oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Pradolina Bzury i Neru”.² Obszar chroniony obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z terenami podmokłymi położonymi wzdłuż jej biegu, a także tereny rolnicze oraz mniejsze jej dopływy. Dolinę porasta mozaika szuwarów turzycowych i roślinności łąkowej.

Obszar Natura 2000 został wyznaczony w celu:

- a) ochrony wielu gatunków ptaków o randze krajowej i europejskiej (m.in. błotniaki stawowe, błotniaki łąkowe, rybitwy białowase, cyranki, bocian biały, derkacz, czajki),
- b) ochrony miejsc postoju ptaków migrujących (m.in. gęsi zbożowej, gęsi białoczelnej, bataliona, świstuna),
- c) zachowania cennych siedlisk przyrodniczych.

W południowej części obszaru Gminy występują głównie większe skupiska zieleni wysokiej. Występują tam podmokłe łąki i użytki rolne. W południowo - wschodniej części Gmina Bedlno graniczy z obszarem parku krajobrazowego w dolinie rzeki Bzury rozciągającym się na terenie powiatu łowickiego. Południowy obszar Gminy wraz z doliną rzeki Bzury stanowi strefę ochrony i racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi. Posiada ona uznane zasoby przyrodnicze i kulturowe stąd też wymaga szczególnej ochrony. Na obszarze Gminy znajdują się tereny łęgowe ptactwa łownego: bażantów, kuropatw oraz wielu gatunków ptactwa wodnego i bagicznego. Jest to także szczególny obszar dla ptactwa przelotowego.

Obszary prawnie chronione zlokalizowane w Gminie Bedlno plasują Gminę na drugiej pozycji pod tym względem wśród gmin należących do Lokalnej Grupy Działania: Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „CENTRUM”.³

W obszarze pradoliny rzeki Bzury znajdują się złoża torfowe, złoża kopalin pospolitych o znaczeniu lokalnym. Są to głównie złoża piasków i pospółek „Wojszyce”, które nie są eksploatowane. Wzdłuż zachodniej granicy Gminy Bedlno na odcinku Wojszyce – Szewce Owsiane występują złoża piasków i utworów piaszczysto-żwirowych.

¹ Według ustaleń programu Europejskiej Sieci Ekologicznej obszar ten oznaczony jest kodem obszaru nr: PLB100001 i na terenie Gminy Bedlno zajmuje powierzchnię 1229,7 ha.

² Udział powierzchniowy Pradoliny Bzury i Neru w Gminie Bedlno wynosi 3,7%

³ Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2009-2015 dla Stowarzyszenia Rozwoju Gmin „CENTRUM”, s. 36-37

Gmina Bedlno nie posiada dużych akwenów wodnych i jest stosunkowo uboga w zasoby wodne. Nie występują tu jeziora, zbiorniki retencyjne, ani duże kompleksy stawowe. Największym akwenem wodnym jest rzeka Bzura oraz jej dopływy rzeka Ochnia, Kanał Stradzewski, Moszczenica z Maliną, Igła, Kanał Południowy oraz Kanał Południowy „B”. Jednak 30% powierzchni Gminy znajduje się na obszarach zasobnych warstw wodonośnych. Są to obszary najwyższej ochrony dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – Jurajskiego Krośnieńsko-Kutnowskiego.

Duży wpływ na zanieczyszczenie gleb i atmosfery na terenie Gminy Bedlno mają intensywna gospodarka rolna związana m.in. ze stosowaniem nawozów organicznych i ich składowania oraz zanieczyszczenia ze środków transportu, szczególnie wzdłuż przebiegających tras tranzytowych (Warszawa – Poznań). Niska lesistość Gminy (0,8% powierzchni Gminy stanowią lasy), brak zadrzewienia śródpolowego a także deficyt wód powierzchniowych powoduje zagrożenie stepowaniem oraz prowadzi do degradacji gleb w obrębie użytków zielonych w dolinie rzeki Bzury, ginięcie stanowisk rzadkich roślin bagiennych i zwierząt.

System ekologiczny Gminy składa się z rolniczej przestrzeni o wysokich walorach bonitacyjnych, obszaru Krajobrazu Chronionego Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, doliny rzeki Ochni, pomników przyrody⁴, a także założeń dworsko-parkowych i pałacowych. Gmina Bedlno posiada kilka ciekawych zabytków architektury, wśród których szczególnie charakterystyczne są zespoły dworskie. Wśród tych zabytków znajdują się:

- a) Zespół pałacowy z drugiej połowy XIX wieku (1920, Bedlno),
- b) Kościół parafialny p.w. Bożego Ciała z XVII wieku (pochodząca z 1430 roku, przebudowywana m.in. w 1849 r., Orłów – Parcel),
- c) Kaplica grobowa Skarżyńskich z pierwszej połowy XIX wieku (Orłów – Parcel),
- d) Kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP, z XVIII wieku (Plecka Dąbrowa),
- e) Dzwonnica drewniana (Plecka Dąbrowa),
- f) Zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku (Plecka Dąbrowa),
- g) Zespół dworski z XIX wieku (Pniewo),
- h) Zespół dworski z XIX wieku (Ruszki),
- i) Zespół dworski z XVIII wieku (Wojszyce),
- j) Dwór drewniany (Wojszyce),
- k) Park w Wojszycach.

Wśród istniejących obszarów lokalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego wskazać można wsie Orłów, Wojszyce, Bedlno, Plecka Dąbrowa, Emilianów, Karolew, Mirosławice, Pniewo, Ruszki, Szewce Nagórne. Ponadto w Gminie znajdują się wczesnośredniowieczne grodziska

⁴ W Gminie Bedlno zlokalizowanych jest 8 pomników przyrody i są to: dąb szypułkowy (1), topola biała (3), jesion wyniosły (1), lipa drobnolistna (1), białodrzewy (3);

w Bedlnie⁵ i Orłowie, zespół dworca kolejowego w Pniewie, kwatery żołnierzy poległych w kampanii wrześniowej na cmentarzach w Bedlnie i Pleckiej Dąbrowie.

Gmina Bedlno nie posiada jednak znaczących walorów turystycznych, które mogą w istotny sposób stymulować rozwój turystyczny tego obszaru. Istniejący potencjał krajobrazowy może stanowić atrakcyjne warunki do rekreacji i wypoczynku dla okolicznych mieszkańców. Istniejący potencjał turystyczny, który stanowić może marginalne pole aktywności gospodarczej to głównie zespoły dworsko – folwarczne, zabytki architektury sakralnej. Istniejące obiekty dziedzictwa kulturowego w połączeniu z zasobami przyrodniczymi mogą stanowić bazę do rozwoju turystyki kwalifikowanej (turystyki krajoznawczej pieszej, rowerowej, konnej, turystyki edukacyjnej nastawionej na edukację historyczną, przyrodniczą, krajobrazową prowadzoną po wyznaczonych szlakach edukacyjnych). Tradycyjny, nizinny obszar Gminy może stać się atrakcyjnym miejscem do wypoczynku dla mieszkańców pobliskich miast. Należy przy tym zaznaczyć, że baza turystyczna w Gminie Bedlno jest bardzo słabo rozwinięta. W Gminie działa jeden motel „U Jędrusia”, gospodarstwo agroturystyczne „Majka”, kilka miejsc świadczących sezonowo inne usługi noclegowe. W Gminie działają również restauracja „U Jędrusia” oraz dwie placówki gastronomiczne „Gościniec Ułański” oraz „Zajazd u Daniela”. Istniejący stan zagospodarowania wielu obiektów stanowiących potencjalne atrakcje turystyczne utrudnia rozwój turystyki w Gminie. Ponadto Gmina charakteryzuje się brakiem bazy i zaplecza turystycznego, nie posiada ukształtowanych tradycji ruchu turystycznego oraz wizerunku miejsca atrakcyjnego turystycznie.

Przez teren Gminy przebiega niebieski szlak rowerowy „W centrum Polski”, który stanowi północny fragment trasy rowerowej „W Królestwie Diabła Boruty”. Istniejący szlak posiada już 114 km trasy, co pozwala na zwiedzanie atrakcji turystycznych ziemi kutnowskiej. Na trasie szlaku znajdują się m.in. zamek na wyspie w Oporowie oraz liczne świątynie w Orłowie, Żychlinie, Grochowie, Mnichu oraz Łękach Kościelnych.

W ostatnich latach stworzono kolejne centra rekreacji i wypoczynku w Pniewie (Wiejskie Centrum Rekreacji i Wypoczynku) oraz w Bedlnie (zagospodarowanie terenu przy stawie w miejscowości Bedlno na Gminne Centrum Rekreacji i Wypoczynku) w celu podniesienia walorów krajobrazowych i rekreacyjnych dla mieszkańców tych miejscowości.

1.2 Demografia

Gminę Bedlno zamieszkuje 5671 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2014 r.⁶ Pod względem liczby mieszkańców Bedlno jest trzecią gminą powiatu kutnowskiego (po gminie Krośnice i gminie Kutno). Ponad 5,6% ludności całego powiatu kutnowskiego stanowią mieszkańcy Gminy Bedlno. Gmina zajmuje 7 w powiecie kutnowskim pod względem gęstości

⁵ W Bedlnie pozostało wczesno średniowieczne grodzisko stożkowate, które znajduje się na południe od centrum wsi, pośród łąk, przy drodze biegnącej do odległego o 500 metrów cmentarza parafialnego. Grodzisko ma kształt ściętego stożka o wysokości do 3 metrów. Jest otoczone nawodnioną fosą o szerokości do 8 metrów i porośnięte jest drzewami i krzewami.

⁶ Dane GUS z dn. 31.12.2014 r.

zaludnienia z liczbą 45 os/km², przy gęstości zaludnienia 113 os/km² w powiecie, i gęstości zaludnienia 139 os/km² w województwie łódzkim.

Tabela 3. Dynamika ludności w Gminie Bedlno w latach 2004-2014

		Lata										
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności	ogółem	6285	6196	6142	6076	6061	6002	5957	5867	5749	5692	5649
	mężczyźni	3148	3115	3087	3049	3037	3016	2996	2937	2884	2838	2827
	kobiety	3137	3081	3055	3027	3024	2986	2961	2930	2865	2854	2822
wskaźnik feminizacji		100	99	99	99	100	99	99	100	99	101	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W Gminie Bedlno od 20 lat utrzymuje się zjawisko zmniejszania się liczby ludności. Liczba mieszkańców w tym okresie zmniejszyła się o ponad 1240 osób, co stanowi ponad 18% ludności w stosunku do początku lat 90-tych. Przyczyną utrzymującej się tej negatywnej tendencji są emigracje ludzi w wieku produkcyjnym, szczególnie ludzi młodych w poszukiwaniu zatrudnienia (od lat utrzymujące się ujemne saldo migracji) oraz ujemny przyrost naturalny.

Współczynnik feminizacji, który określa liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn w Gminie nie odbiega od wartości typowych i kształtuje się średnio na poziomie 100. Jego wartość odbiega jednak od wartości dla całego powiatu kutnowskiego (108 w 2013 r.) oraz dla województwa łódzkiego (110). W porównaniu z gminami sąsiednimi, znajdującymi się w powiecie kutnowskim Gmina lokuje się na trzeciej pozycji pod względem liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn.

Tabela 4. Dynamika salda migracji mieszkańców Gminy Bedlno w latach 2003-2013

	Lata										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
saldo migracji ogółem	20	-14	1	-43	25	2	15	-20	-18	-7	-26
saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców	3,2	-2,2	0,2	-7	4,1	0,3	2,5	-3,3	-3,1	-1,2	-4,6
saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców	0	0	-0,16	0,16	-0,33	-0,5	0	0,17	0	0	-0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Saldo migracji w badanym okresie jest niestabilne, ale wykazuje w większości wartość ujemną, szczególnie od roku 2010. Liczba zameldowań na pobyt stały oscyluje w ostatnich latach wokół podobnych wartości (51-60), przy czym liczba wymeldowań oscyluje wokół wartości 58-88. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 mieszkańców utrzymuje wartości ujemne, a ponadto w porównaniu z sytuacją w powiecie kutnowskim (saldo migracji na 1000 mieszkańców – 2,8) i województwem łódzkim (saldo migracji na

1000 mieszkańców – 1,1) sytuacja w Gminie Bedlno wydaje się być wyjątkowo niekorzystna i świadcząca o coraz mniejszej atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania.

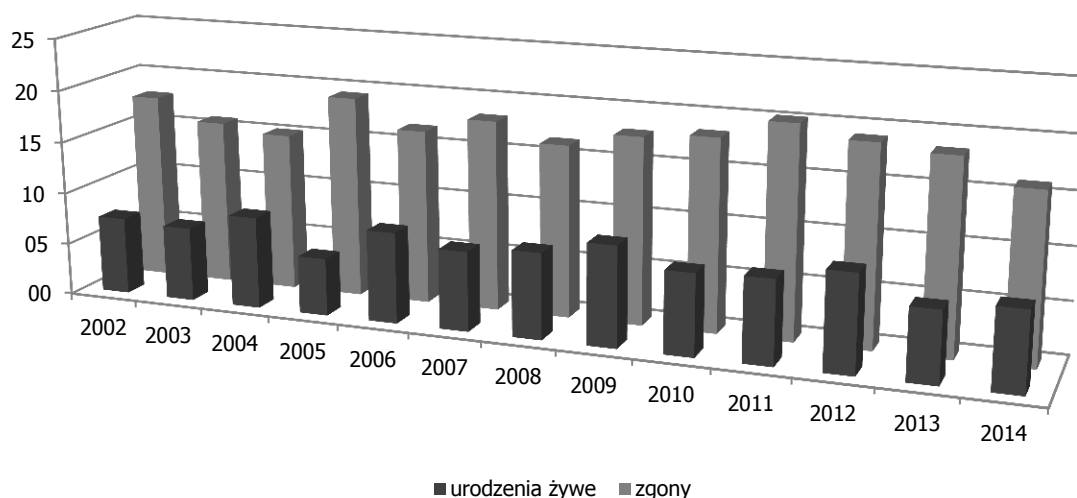
Tabela 5. Przyrost naturalny w Gminie Bedlno w latach 2004-2014

		Lata										
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności	ogółem	-41	-87	-50	-65	-51	-50	-63	-72	-57	-66	-48
	mężczyźni	-29	-39	-29	-35	-32	-26	-39	-53	-28	-43	-28
	kobiety	-12	-48	-21	-30	-19	-24	-24	-19	-29	-23	-20

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Od 20 lat w Gminie Bedlno utrzymuje się stosunkowo wysoki ujemny przyrost naturalny, który spowodowany jest utrzymującą się niską liczbą urodzeń (7 na 1000 mieszkańców) oraz niewielkim, ale systematycznym wzrostem liczby zgonów. Zjawisko związane z ujemnym przyrostem naturalnym dotyczy głównie mężczyzn, co spowodowane jest większą liczbą zgonów wśród mężczyzn.

Wykres 1. Urodzenia żywe i zgodny na 1000 mieszkańców w Gminie Bedlno w latach 2002-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W roku 2005 przyrost naturalny był najniższy w ciągu ostatnich 20 lat i wyniósł 87 przy liczbie zgonów na poziomie 122 osób, co oznacza, że w badanym roku zmarło przeszło 3,5 razy więcej osób niż się urodziło. Od tego okresu widoczne jest systematyczne pogłębianie się tego zjawiska. Ujemny przyrost naturalny utrzymuje się na poziomie powyżej 50, przy stale rosnącej liczbie zgonów na 1000 mieszkańców. Ta tendencja utrzymuje się od dłuższego czasu, co prowadzi do procesu starzenia się mieszkańców Gminy.

Na ujemne saldo migracji duży wpływ mają wymeldowania z obszarów wiejskich do miast i za granicę. Przyczynami tych wymeldowań są m.in. zjawisko bezrobocia, ograniczony rynek pracy, a także pogarszające się warunki życia oraz ograniczone możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia. Młodzi ludzie wyjeżdżają, aby kontynuować proces kształcenia w szkołach wyższych, skąd w większości po zakończeniu nauki nie wracają do Gminy Bedlno.

W tym zakresie prognozy na kolejne lata się niestety niekorzystne. Jak wskazuje Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035 opracowana przez GUS liczba ludności w powiecie kutnowskim, w tym szczególnie na obszarach wiejskich systematycznie będzie malała. Prognoza dla powiatu kutnowskiego wskazuje, że do 2035 roku liczba ludności zmniejszy się o prawie ¼.

Tabela 6. Struktura ludności Gminy Bedlno w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2000-2014⁷

Lata	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2000	1457	3623	1412	2869	79,2
2001	1426	3620	1425	2851	78,8
2002	1352	3624	1393	2745	75,7
2003	1299	3661	1389	2688	73,4
2004	1240	3675	1370	2610	71,0
2005	1198	3679	1319	2517	68,4
2006	1184	3638	1320	2504	68,8
2007	1139	3625	1312	2451	67,6
2008	1093	3666	1302	2395	65,3
2009	1054	3637	1311	2365	65,0
2010	1006	3672	1279	2285	62,2
2011	980	3620	1267	2247	62,1
2012	916	3569	1264	2180	61,1
2013	894	3523	1275	2169	61,6
2014	860	3508	1281	2141	61,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W okresie ostatnich 20 lat maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym z blisko 30% na początku lat 90-tych do 15,2% w roku 2014 i systematycznie wzrasta odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Oznacza to, że społeczeństwo Gminy Bedlno ulega procesowi starzenia się. Jest to zjawisko demograficzne charakterystyczne dla całego kraju i województwa łódzkiego, jednak podkreślić należy, że na tle sytuacji w powiecie kutnowskim (ponad 16% ludności w wieku przedprodukcyjnym i 20,5% ludności w wieku poprodukcyjnym) i w województwie łódzkim (17% ludności

⁷ Struktura ludności według wieku ekonomicznego określa liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), produkcyjnym (18-65 lat dla mężczyzn i 18-60 lat dla kobiet) oraz poprodukcyjnym (powyżej 65 roku życia dla mężczyzn i powyżej 60 roku życia dla kobiet)

w wieku przedprodukcyjnym i 20,5% ludności w wieku poprodukcyjnym) struktura demograficzna Gminy Bedlno kształtuje się niekorzystnie.

Tabela 7. Udział ekonomicznych grup ludności Gminy Bedlno w latach 2004-2014

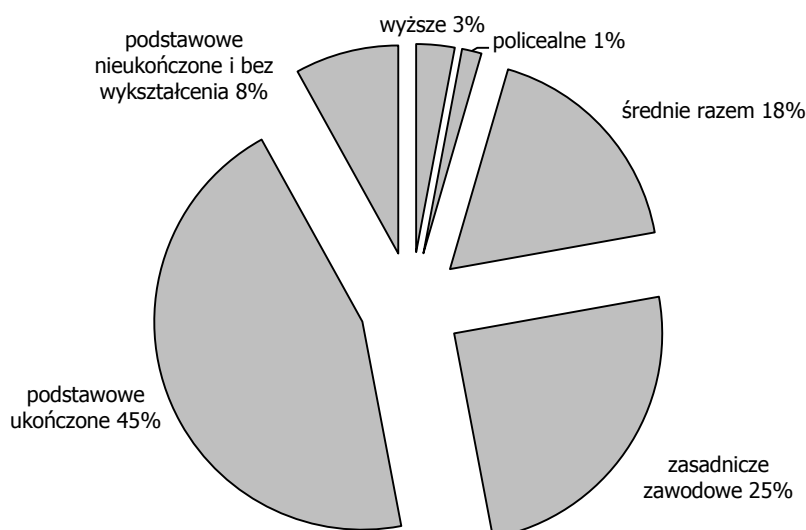
Udział ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	Lata										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	19,7	19,3	19,3	18,7	18,0	17,6	16,9	16,7	15,9	15,7	15,2
w wieku produkcyjnym	58,5	59,4	59,2	59,7	60,5	60,6	61,6	61,7	62,1	61,9	62,1
w wieku poprodukcyjnym	21,8	21,3	21,5	21,6	21,5	21,8	21,5	21,6	22,0	22,4	22,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Ponadto wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) na 100 osób w wieku produkcyjnym dla Gminy Bedlno w 2013 roku wynosił niespełna 62. W porównaniu do gmin z najbliższego otoczenia oraz danych dla powiatu kutnowskiego (58) i województwa łódzkiego (60) kształtuje się on niekorzystnie (jest nieco wyższy). Jednak pozytywnym zjawiskiem jest obserwowany na przestrzeni 20 lat systematyczny spadek wielkości tego wskaźnika (z prawie 82 w 1995 r. do 62 w 2013 r.).

W strukturze ludności Gminy Bedlno można zauważyć dużą przewagę liczbową mężczyzn nad kobietami w wieku produkcyjnym. Różnica ta wynosi 12% (56% mężczyzn i 44% kobiet w wieku produkcyjnym). Natomiast w wieku poprodukcyjnym dominującą grupę stanowią kobiety (33% mężczyzn i 67% kobiet w wieku poprodukcyjnym). Trzecia grupa, czyli ludność w wieku przedprodukcyjnym charakteryzuje się względną równowagą między liczbą kobiet i mężczyzn.

Wykres 2. Wykształcenie mieszkańców Gminy Bedlno

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Spis powszechny 2002, GUS 2015, stat.gov.pl.

W Gminie Bedlno dominują osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym. Ta niekorzystna struktura wykształcenia jest istotną przeszkodą w znalezieniu pracy i utrzymaniu się na rynku pracy. Ponadto naturalną tendencją jest skłonność młodych, wykształconych ludzi do emigrowania ze wsi do miast i większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu zatrudnienia i zamieszkania. Ta sytuacja dodatkowo niekorzystnie oddziałuje na Gminę Bedlno sprawiając, że poziom wykształcenia mieszkańców pozostaje na stosunkowo niskim poziomie.

1.3 Gospodarka

1.3.1 Rolnictwo

Gmina Bedlno jest typową gminą wiejską. Ponad 90% ogólnej powierzchni zajmują użytki rolne. Na terenie Gminy Bedlno występują bardzo dobre warunki dla intensywnego rozwoju rolnictwa. Gmina charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej średniej krajowej (długi okres wegetacji). Gleby o wysokich wartościach bonitacyjnych zajmują około 54% powierzchni gruntów ornych. Na terenie Gminy dominują gleby o III klasie bonitacyjnej. Jedynie 25% powierzchni gruntów ornych stanowią gleby w IV klasie bonitacyjnej. Pozytywnie na tą sytuację wpływają również istniejąca infrastruktura i wyposażenie gospodarstw rolnych, a także wieloletnie tradycje rolnicze regionu oraz kwalifikacje rolników. W południowej części Gminy dominują tereny użytków zielonych. Są to głównie łąki i pastwiska położone w pobliżu doliny Bzury.

Tabela 8. Powierzchnia gospodarstw rolnych w Gminie Bedlno

Gospodarstwa rolne	Liczba gospodarstw	Udział gospodarstw rolnych według wielkości w liczbie gospodarstw ogółem
ogółem	982	100%
do 1 ha włącznie	136	13,85
powyżej 1 ha razem	846	86,15
1 - 5 ha	193	19,65
1 - 10 ha	430	43,79
1 - 15 ha	578	58,86
5 - 10 ha	237	24,13
5 - 15 ha	385	39,21
10 - 15 ha	148	15,07
5 ha i więcej	653	66,50
10 ha i więcej	416	42,36
15 ha i więcej	268	27,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

Rolnictwo powiatu kutnowskiego charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, gdzie przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 5 ha (24,7% wszystkich gospodarstw w powiecie), gospodarstwa duże o powierzchni 15 ha stanowią jedynie 18,7%. W Gminie Bedlno korzystnie kształtuje się struktura gospodarstw rolnych na tle sytuacji

całego powiatu. Gmina liczy 982 gospodarstwa rolne.⁸ Ogólna powierzchnia wszystkich gospodarstw w Gminie to 11652 ha. Średnia powierzchnia gospodarstw w Gminie Bedlno wynosi 11,9 ha. Podkreślić trzeba, że od 2003 r. średnia powierzchnia gospodarstw rolnych zwiększyła się o ponad połowę z 7,71 ha. Gospodarstwa duże (powyżej 15 ha) stanowią prawie 28% wszystkich gospodarstw w Gminie, a 2/3 stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 5 ha.

Tabela 9. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Bedlno w 2010 r.

	Ogółem w ha		Udział procentowy w powierzchni Gminy (%)	
	2005	2014	2005	2014
Powierzchnia ogółem	12602	12602	100	100
Użytki rolne w tym:	11460	11362	90,9%	90,2%
- Grunty orne	10266	10264	81,5%	81,5%
- Sady	183	100	1,5%	0,8%
- Łąki	642	769	5,1%	6,1%
- Pastwiska	369	229	2,9%	1,8%
Lasy i grunty leśne	114	104	0,9%	0,9%
Pozostałe grunty i nieużytki	1028	1127	8,2%	9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

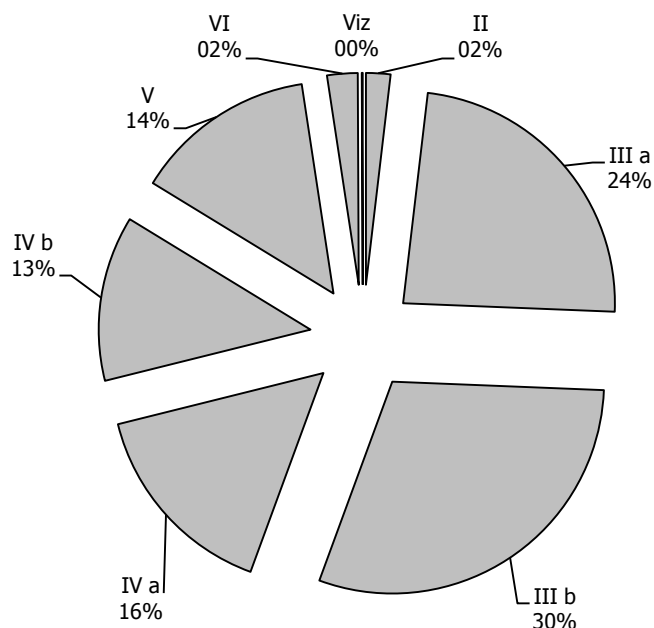
Struktura użytkowania gruntów w Gminie Bedlno na przestrzeni ostatnich lat nie ulega większym zmianom. Wśród użytkowanych gruntów najczęściej, bo ponad 81% stanowią grunty orne. Świadczy to o dużej roli, jaką w gospodarce Gminy Bedlno zajmuje rolnictwo. Łąki i pastwiska zajmują 8% ogólnej powierzchni, przy czym powierzchnia pastwisk zmniejszyła się prawie o połowę. Sadownictwo w Gminie nie odgrywa większej roli, i w ostatnich latach zmniejszyło się prawie o połowę (z 1,5% do 0,8%). Gmina Bedlno charakteryzuje się bardzo niskim poziomem zalesienia. Lasy i grunty leśne zajmują niecały 1% ogólnej powierzchni Gminy.

Grunty orne w Gminie Bedlno zajmują prawie 82% ogólnej powierzchni użytkowania gruntów. Jest to znacznie więcej niż w województwie łódzkim czy powiecie kutnowskim. Lasy stanowiące niecały 1% w strukturze użytkowania gruntów, to prawie 20-krotnie mniej niż w województwie i pięciokrotnie mniej niż średnia w powiecie.

Duży potencjał Gminy Bedlno w dziedzinie rolnictwa wynika z występowania na tym obszarze gleb o wysokiej jakości. Około 54% powierzchni gruntów ornych to tereny rolne, których gleby należą do II i III klasy bonitacji, a w IV klasie gleb jest ok. 25% powierzchni gruntów ornych Gminy. Łącznie gleby klasy II-IV stanowią około 80% powierzchni gruntów ornych.

⁸ Dane z powszechnego spisu rolnego z 2010 r. Źródło: GUS, BDL

Wykres 3. Bonitacja gleb w Gminie Bedlno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bedlnie.

Gmina Bedlno posiada jedno z najkorzystniejszych w województwie łódzkim warunki do rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej. Naturalne uwarunkowania prowadzenia produkcji rolnej (bonitacja gleb, ukształtowanie terenu, długość okresu wegetacyjnego oraz roczna suma opadów) stwarzają wyjątkowo korzystne warunki dla produkcji rolnej i z tego punktu widzenia należą do najkorzystniejszych w województwie łódzkim.

Tabela 10. Struktura zasiewów w 2010 r. w Gminie Bedlno

Zasiewy	Rok 2003		Rok 2010	
	ha	%	ha	%
	9509	100	9668	100
Pszenica ozima	1735	18,2	2159	22,3
Pszenica jara	550	5,7	143	1,5
Żyto	688	7,2	381	3,9
Jęczmień	1062	11,1	937	9,7
Owies	220	2,3	222	2,3
Pszenżyto	719	1,5	1318	13,7
Mieszanki zbożowe	1100	11,5	671	7,0
Rzepak	150	1,5	855	8,8
Burak cukrowy	671	7,0	475	4,9
Ziemniaki	650	6,8	137	1,4
Warzywa	803	8,4	398	4,1
Kukurydza na ziarno	b.d.	b.d.	301	3,1

Uprawy przemysłowe	b.d.	b.d.	1332	13,8
Inne	1751	18,4	339	3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bedlnie, Powszechny Spis Rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

Na całą powierzchnię Gminy liczącą 12.602 ha zasiewy wynoszą ogółem około 9668 ha. W strukturze zasiewów Gminy dominują zboża, przede wszystkim: pszenica ozima, jęczmień i pszenżyto. Zmniejszane są systematycznie zasiewy pszenicy jarej, żyta i mieszanek zbożowych. Łącznie wszystkie uprawy zbóż stanowią ponad 60% ogółu gruntów ornych Gminy. W dalszej kolejności dominują uprawy rzepaku, którego zasiew zwiększony został ponad 5-krotnie. Zmniejszony został natomiast areał upraw warzyw, buraka cukrowego oraz ziemniaków.

Na terenie Gminy prowadzona jest produkcja roślinna i zwierzęca. W zakresie specjalizacji rolniczych wskazać należy przede wszystkim:

- a) hodowlę bydła,
- b) hodowlę trzody chlewnej,
- c) hodowlę drobiu,
- d) uprawę zbóż,
- e) uprawę warzyw.

Jednym z potencjalnych kierunków specjalizacji gospodarczej z uwagi na dobrą jakość gleb może być także nowoczesne rolnictwo. W 2010 r. Gmina Bedlno zajmowała 2. miejsce pod względem liczby gospodarstw rolnych w powiecie kutnowskim, oraz 2. miejsce pod względem udziału gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w powiecie (prawie 15%).

Tabela 11. Liczba gospodarstw rolnych w gminach powiatu kutnowskiego w 2010 r.

Gmina	Liczba gospodarstw rolnych ogółem	Udział gospodarstw rolnych (%) w gospodarstwach rolnych ogółem w powiecie kutnowskim
Powiat Kutnowski	6687	100
Bedlno	982	14,7
Dąbrowice	325	4,9
Krośniewice	739	11,0
Krzyżanów	607	9,0
Kutno	1089	16,3
Łanięta	373	5,6
Nowe Ostrowy	388	5,9
Oporów	415	6,2
Strzelce	644	9,6
Żychlin	754	11,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

Dane z Powszechnego spisu rolnego z 2010 r. wskazują, że Gmina wyróżnia się pod względem pogłowia bydła, trzody chlewnej oraz hodowli drobiu. W tych dziedzinach

gospodarki przoduje w powiecie, stanowiąc silną konkurencję. Wyłania się zatem potencjalna specjalizacja w tym kierunku.

Tabela 12. Pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Bedlno wg gospodarstw rolnych

Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)	
Typ zwierząt gospodarskich	Liczba gospodarstw
bydło razem	398
trzoda chlewna razem	276
konie	6
drób ogółem razem	436

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

W Gminie Bedlno połowa gospodarstw rolnych zajmuje się hodowlą drobiu, a 1/3 gospodarstw rolnych zajmuje się hodowlą bydła. Trzoda chlewna żyje w ponad 1/4 gospodarstw.

Tabela 13. Pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Bedlno wg typu zwierząt

Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)	
Typ zwierząt gospodarskich	Liczba sztuk
bydło razem	8815
trzoda chlewna razem	14056
konie	24
drób ogółem razem	222673

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

Biorąc natomiast pod uwagę pogłowie zwierząt gospodarskich w Gminie Bedlno w hodowli bydła Gmina zajmuje 1 miejsce z liczbą 8815 sztuk w 2010 r. oraz 2 miejsce w hodowli trzody chlewnej z liczbą 14056 sztuk. Natomiast w hodowli drobiu zajmuje miejsce 4, za Kutnem (gminą i miastem) oraz gminą Strzelce z liczbą 268887 sztuk drobiu. Dane te potwierdzają specjalizację Gminy Bedlno w produkcji zwierzęcej.

Tabela 14. Pogłowie zwierząt gospodarskich wg gmin powiatu kutnowskiego w 2010 r.

Gmina	Bydło	Trzoda chlewna	Drób	Konie
w sztukach				
Kutno (1)	83	231	514895	5
Bedlno	8815	14056	222673	24
Dąbrowice	2550	1208	8671	9
Krośniewice	4159	2772	47682	30
Krzyżanów	3509	3551	109695	11
Kutno	2449	3988	535322	54
Łanięta	1720	1133	71912	5
Nowe Ostrowy	1594	2120	26124	6

Oporów	2156	4248	67458	11
Strzelce	3015	20625	268887	27
Żychlin	3781	4783	7926	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015, stat.gov.pl.

Na podstawie analizy unasienniania można stwierdzić, że stany liczebności krów i loch nie uległy większej zmianie na przestrzeni ostatnich lat. W porównaniu do innych jednostek terytorialnych wskaźnik obsady zwierząt w przeliczeniu na 100 ha na terenie Gminy kształtuje się nieznacznie powyżej średniej powiatowej i znacznie powyżej średniej w województwie łódzkim. Można więc mówić, iż produkcja zwierzęca jest biegunem specjalizacyjnym Gminy Bedlno.

1.3.2 Podmioty gospodarcze i specjalizacja gospodarcza

Gmina Bedlno ma charakter typowo rolniczy, gdzie przemysł i usługi odgrywają w strukturze gospodarczej Gminy drugorzędną rolę. W Gminie w 2014 r. funkcjonowało 327 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym 315 należało do sektora prywatnego. Oznacza to, że jedynie 3,6% stanowią jednostki z sektora publicznego. W ostatnich 10 latach liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie oscylując wokół liczby 300 podmiotów. Dominującą formą organizacyjno-prawną podmiotów działających na terenie Gminy Bedlno są osoby fizyczne. Ta grupa stanowi prawie 80% wszystkich jednostek gospodarczych i charakteryzuje się największą dynamiką rozwoju.

Warto zauważyć, że w badanym okresie nastąpił intensywny rozwój stowarzyszeń i organizacji społecznych prowadzących działalność gospodarczą. Pod koniec lat 90-tych w Gminie funkcjonował tylko jeden zarejestrowany taki podmiot. Największy wzrost liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych prowadzących działalność gospodarczą nastąpił w 2003 r., co związane było prawdopodobnie z nowymi rozwiązaniami dla sektora społecznego (m.in. ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).

Tabela 15. Struktura własnościowa i dynamika podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Bedlno w latach 2000-2014

Lata	Podmioty wg sektorów własnościowych				
	podmioty gospodarki narodowej ogółem	sektor publiczny - ogółem	sektor prywatny - ogółem	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne
2000	264	12	252	217	1
2001	275	11	264	227	1
2002	287	11	276	235	4
2003	304	10	294	243	12
2004	294	10	284	232	12
2005	304	10	294	242	12
2006	303	10	293	241	12

2007	304	10	294	241	12
2008	299	10	289	235	12
2009	271	10	261	209	12
2010	298	11	287	231	14
2011	314	11	303	250	14
2012	319	12	307	253	14
2013	314	12	302	248	14
2014	327	12	315	256	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Porównując podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 r. w gminach powiatu kutnowskiego, Gmina Bedlno notuje przeciętną ich liczbę zajmując 6 lokatę w powiecie. W 2014 r. w REGON na 10 tys. mieszkańców zarejestrowane były 579 podmioty gospodarcze. Wskaźnik ten jest też niższy niż średnia w powiecie (761 podmioty w 2014 r.) i w województwie (957 podmiotów w 2014 r.). Gmina zanotowała jednak najwyższe tempo wzrostu. W porównaniu z rokiem 2009 liczba podmiotów wzrosła o prawie 30%, wobec 3,5% w powiecie i 10,3% w województwie.

Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych wg REGON na 10 tys. mieszkańców w Gminie Bedlno na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2009 - 2014

Jednostka	Lata						Tempo wzrostu (2009 = 100)
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Gmina Bedlno	452	500	535	555	552	579	128,1
Powiat kutnowski	735	743	739	751	755	761	103,5
Województwo łódzkie	868	908	902	927	947	957	110,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W latach 2012 – 2013 niekorzystnie kształtowała się sytuacja z nowymi podmiotami. Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców w tym czasie znacznie spadała. Natomiast w 2014 r. wzrosła o 75,7% względem roku poprzedniego. Wg REGON w 2013 r. zarejestrowano 37 podmiotów, a w 2014 już 65. Jest to jednak wartość niższa niż średnia dla gmin z powiatu (67 podmiotów nowo zarejestrowanych) i z województwa (85 podmiotów). Ponadto warto podkreślić, że wśród gmin powiatu kutnowskiego Gmina Bedlno jest jedną z trzech gmin obok Kutna i Krzyżanowa, gdzie w okresie ostatnich 6 lat (2008-2014) nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 17. Jednostki nowo zarejestrowane wg REGON na 10 tys. mieszkańców w Gminie Bedlno na tle powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego w latach 2009 - 2014

Jednostka	Lata					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Bedlno	50	60	81	38	37	65
Powiat kutnowski	74	78	68	63	61	67

Województwo łódzkie	88	99	83	86	86	85
---------------------	----	----	----	----	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Powiat kutnowski cechuje jeden z najwyższych w województwie poziomów wynagrodzeń mieszkańców. W 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie wynosiło 3265,05 zł wobec średniej w województwie 3510,20 zł. Powiat kutnowski plasuje się na 6 pozycji pod względem poziomu wynagrodzeń w województwie łódzkim. Podkreślić należy, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej w powiecie kutnowskim w ostatnich latach systematycznie wzrasta, jednak stanowią nadal jedynie 84,2% średniej krajowej.

W Gminie spada liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie przemysłu i budownictwa (z 18,8% w 2009 r. do 15,9% w 2014 r.). Wzrasta natomiast udział podmiotów w pozostałej działalności. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. Warto podkreślić, że sytuacja w Gminie o typowym rolniczym charakterze kształtuje się inaczej niż w całym powiecie i województwie łódzkim, gdzie w badanym okresie widoczny jest spadek liczby podmiotów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa i leśnictwa, a wzrasta w przemyśle i budownictwie (w powiecie) oraz w pozostałej działalności (w województwie).

Tabela 18. Udział procentowy podmiotów gospodarczych wg rodzajów działalności w liczbie całkowitej podmiotów gospodarczych dla lat 2009 i 2014

Jednostka terytorialna	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Przemysł i budownictwo		Pozostała działalność	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Gmina Bedlno	14,0	13,8	18,8	15,9	67,2	70,3
Powiat kutnowski	3,7	3,3	17,6	18,4	78,7	78,3
Województwo łódzkie	2,1	1,7	23,7	22,7	74,3	75,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Identyfikację specjalizacji gospodarczej jednostek terytorialnych umożliwia tzw. metoda współczynnika lokalizacji⁹. Wartości współczynnika Florence'a (LQ) wyższe niż 1 wskazują, że udział podmiotów gospodarczych w danej dziedzinie gospodarki jest wyższy w Gminie Bedlno niż przeciętnie w całym powiecie kutnowskim. Wartość LQ powyżej 1,5 interpretuje się zazwyczaj jako rzeczywistą specjalizację.

⁹ Metoda ta umożliwia określenie poziomu specjalizacji a oblicza się za pomocą tzw. współczynnika Florence'a obliczonego wg wzoru: $LQ = (Rig/Rg)/(Rip/Rp)$, gdzie: Rig – liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w sekcji i w gminie g w danym roku; Rg – całkowita liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w gminie g w danym roku; Rip – liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w sekcji i w powiecie p w danym roku; Rp – całkowita liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w powiecie p w danym roku

Tabela 19. Wartość współczynnika specjalizacji LQ dla Gminy Bedlno na tle powiatu kutnowskiego w 2014 r. – identyfikacja potencjalnych obszarów specjalizacji gospodarczej

SEKCJA PKD 2007	Wartość współczynnika LQ dla Gminy Bedlno
Sekcja A	4,17
Sekcja B	0,00
Sekcja C	0,75
Sekcja D	93,08
Sekcja E	10,61
Sekcja F	164,34
Sekcja G	314,13
Sekcja H	2,38
Sekcja I	23,27
Sekcja J	0,21
Sekcja K	0,11
Sekcja L	0,11
Sekcja M	1,50
Sekcja N	2,22
Sekcja O	1,51
Sekcja P	10,95
Sekcja R	1,94
Sekcja S i T	139,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W efekcie przeprowadzonej analizy uzyskano statystyczny obraz potencjalnej specjalizacji gospodarczej Gminy Bedlno w powiecie kutnowskim. Gmina Bedlno charakteryzuje się największym udziałem podmiotów zarejestrowanych w REGON w stosunku do średniej w powiecie funkcjonujących w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych), F (budownictwo), D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz), S i T (pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby), I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami), P (edukacja), E (dostawa wody, gospodarowania ściekami i odpadami) oraz A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo). Analiza specjalizacji gospodarczej Gminy Bedlno wskazuje jej specjalizację rolniczą oraz związaną raczej z tradycyjnymi gałęziami gospodarki (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów, budownictwo).

Tabela 20. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w Gminie Bedlno w 2014 r.

SEKCJA PKD 2007	Udział podmiotów gospodarczych (%)
Sekcja A	13,76
Sekcja B	0,00
Sekcja C	6,73
Sekcja D	1,22
Sekcja E	7,95

Sekcja F	34,56
Sekcja G	8,26
Sekcja H	2,75
Sekcja I	0,92
Sekcja J	1,83
Sekcja K	0,61
Sekcja L	3,67
Sekcja M	0,61
Sekcja N	3,67
Sekcja O	3,06
Sekcja P	2,45
Sekcja R	0,61
Sekcja S i T	7,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Według danych statystycznych w Gminie Bedlno w 2014 r. najczęściej podmiotów gospodarczych działało w budownictwie (prawie 35%) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie (prawie 14%). Kolejnym dominującym obszarem aktywności gospodarczej jest działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych (ponad 8%) oraz działalność związana z dostawami wody, gospodarowania ściekami i odpadami (prawie 8%).

Tabela 21. Dynamika podmiotów gospodarczych w najważniejszych sektorach gospodarczych w Gminie Bedlno w latach 2009-2014

Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007	Lata						Tempo wzrostu (2009=100)
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
	Liczba podmiotów						
ogółem	271	298	314	319	314	327	120,7
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	45	54	54	51	45	118,4
przemysł i budownictwo	51	53	57	56	49	52	102
pozostała działalność	182	200	203	209	214	230	126,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Najbardziej dynamicznie rozwijające się obszary aktywności gospodarczej w Gminie Bedlno to pozostała działalność (handel i usługi), w którym na przestrzeni ostatnich lat liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o prawie 27%. Drugim dominującym obszarem aktywności gospodarczej jest rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, w którym w badanym okresie liczba podmiotów wzrosła o prawie 20%.

Ważną rolę w gospodarce Gminy odgrywają zakorzenione już w niej podmioty. Najbardziej rozpoznawalnym przedsiębiorstwem są PPH „Hetman” – produkcja i sprzedaż artykułów spożywczych, PW DANZAP – sprzedaż maszyn i ciągników, JAKPOL – zakład przetwórstwa zbożowego, oraz przedsiębiorstwa w miejscowościach Groszki (produkcja tworzyw

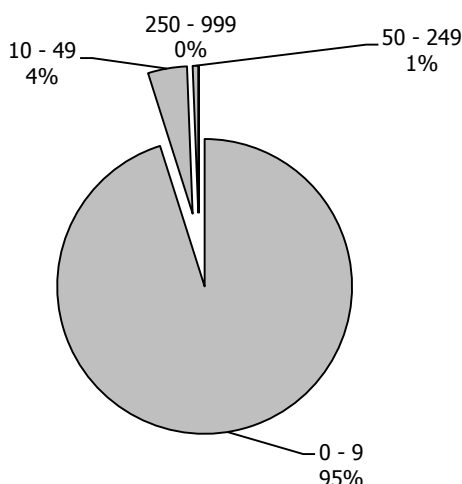
sztucznych), Pniewie (produkcja i sprzedaż mebli), których aktywność wykracza poza rynek lokalny.

W bezpośrednim sąsiedztwie Bedlna, w gminie Żychlin zlokalizowana jest podstrefa „Żychlin” Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której inwestorzy mają możliwość skorzystania z pomocy publicznej umożliwiającej zwrot nawet 70% poniesionych nakładów inwestycyjnych. Podstrefa Żychlin obejmuje obszar ponad 14 ha, a w gminie stworzone zostało Gminne Centrum Promocji i Informacji, a także Filia Powiatowego Urzędu Pracy, która oferuje inwestorom usługi w pozyskiwaniu potencjalnych pracowników. Skutkiem tych działań jest lokalizacja wielu firm, w tym zagranicznych, które stanowią dla mieszkańców Gminy Bedlno stałe źródło pracy i utrzymania.

1.3.3 Rynek pracy i bezrobocie

W strukturze zatrudnienia dominują małe podmioty gospodarcze. Podmioty zatrudniające do 9 osób stanowią 95% ogółu podmiotów działających na terenie Gminy. Tak małe firmy są bardzo wrażliwe na nawet niewielkie wahania koniunkturalne i nie stanowią trwałych miejsc pracy. Są one natomiast odzwierciedleniem przedsiębiorczości mieszkańców Gminy. Około 4% podmiotów gospodarczych to firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników, zaś podmiotów powyżej 50 zatrudnionych funkcjonuje w Gminie Bedlno 1%. Są to w dużej mierze jednostki usługowe i produkcyjne oraz jednostki administracji publicznej. Z tego punktu widzenia sektor publiczny jest znaczącym pracodawcą w Gminie Bedlno. Jednostki działające w usługach publicznych takich jak administracja, szkolnictwo, służba zdrowia, kultura, itp. należą do większych podmiotów w Gminie. Mieszkańcy Gminy Bedlno w przeważającej części utrzymują się z pracy w rolnictwie. Ze względu na brak danych trudno jest jednak określić rozmiary tego zatrudnienia.

Wykres 4. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Bedlno według liczby zatrudnionych w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W 2014 r. Gmina charakteryzowała się najniższym poziomem bezrobocia¹⁰ wśród gmin powiatu kutnowskiego (8,8%). Jest to także wartość niższa niż średnia dla powiatu (10,2%) i porównywalna z poziomem bezrobocia w całym województwie (8,1%). Od lat poziom bezrobocia w Gminie Bedlno utrzymuje się na względnie stałym poziomie (8-9%). Rzeczywiste bezrobocie w Gminie jest prawdopodobnie dużo wyższe ze względu na występujące tu zjawisko bezrobocia ukrytego. Jest to zjawisko charakterystyczne dla obszarów wiejskich, gmin typowo rolniczych.

Pod względem liczby osób pracujących na 1000 ludności Gmina Bedlno osiąga wskaźniki na poziomie około 102 osób. W porównaniu ze średnią dla powiatu sytuacja wygląda wyjątkowo niekorzystnie (207 osób w powiecie na 1000 ludności). Podobnie w porównaniu ze średnią dla województwa (223 osób w województwie na 1000 ludności w 2014 r.) Może to świadczyć o dużym bezrobociu ukrytym oraz niskiej przedsiębiorczości społeczności Gminy Bedlno.

Tabela 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia rejestrowanego (%) w latach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Bedlno	9,3	8,6	9,1	9,4	9,5	8,8
Powiat kutnowski	11,5	10,9	11,2	11,4	11,7	10,2
Województwo łódzkie	7,9	8,1	8,6	9,5	9,7	8,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Ogółem na koniec roku 2014 na terenie Gminy Bedlno było zarejestrowanych 309 bezrobotnych, z czego 48% stanowiły kobiety. W tej grupie bezrobotnych 23 osoby posiadały prawo do zasiłku, w tym 9 kobiet. Natomiast bez prawa do zasiłku pozostawało 286 osób, co stanowi 92% ogółu bezrobotnych Gminy. Stopa bezrobocia w 2014 roku kształtowała się na poziomie 8,1%. Jednakże Gmina Bedlno jest gminą rolniczą, a z tym związane jest zjawisko bezrobocia ukrytego. Stąd faktyczne bezrobocie może być znacznie wyższe. Gmina jest na szóstej pozycji w powiecie kutnowskim pod względem liczby osób bezrobotnych.

Tabela 23. Dynamika zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Bedlno w latach 2009 – 2014

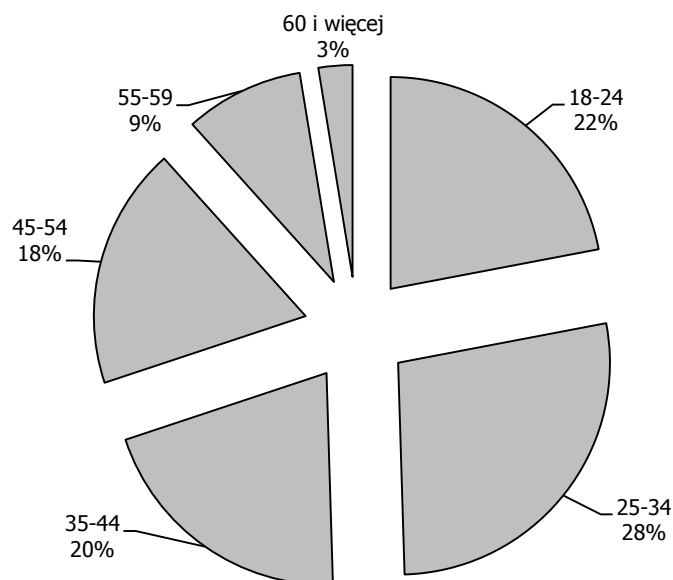
	Liczba bezrobotnych w latach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem:	339	317	329	334	335	309
w tym kobiety	172	160	177	160	170	149
Bezrobotni z prawem do zasiłku:	92	57	29	31	32	23
w tym kobiety	37	22	12	9	11	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl. oraz danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

¹⁰ Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym; wg: stat.gov.pl, GUS 2014.

W badanym okresie znacząco zmalała liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku, co może sugerować, że na terenie Gminy utrwała się zjawisko bezrobocia długookresowego, które jest jedną z głównych przyczyn różnych patologii społecznych.

Wykres 5. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Bedlno według wieku w 2014 r.

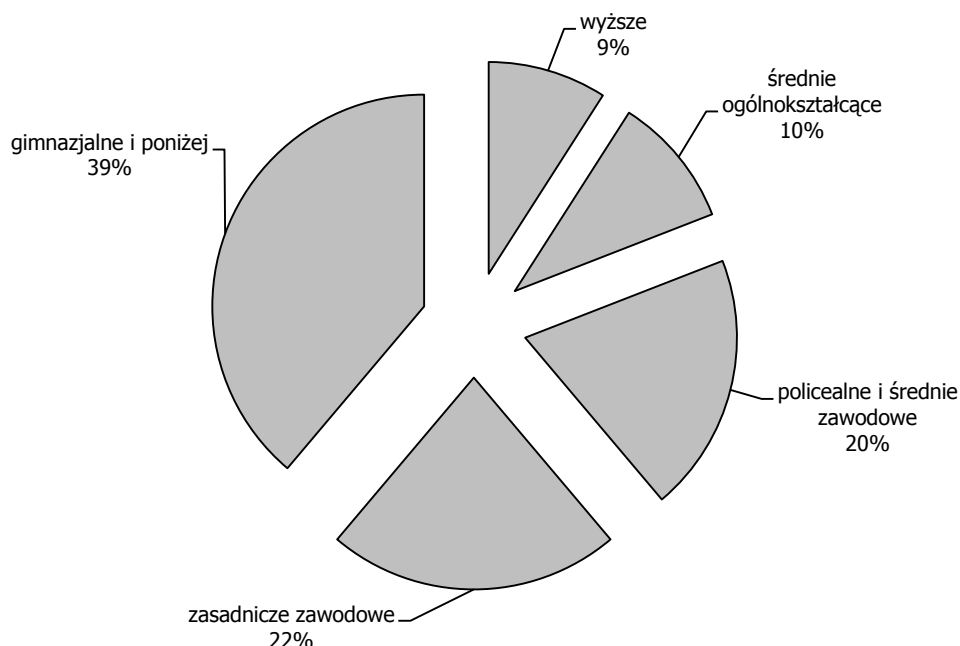

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych na dzień 31.12.2014 roku stanowiły osoby młode w wieku 18 - 44 lat (70 % ogółu bezrobotnych), dla których mimo potencjalnej mobilności brakuje pracy. W wieku 18-34 połowę bezrobotnych stanowią kobiety, zaś w powyżej 35 roku życia to mężczyźni przeważają w strukturze bezrobotnych (55%). W najmniejszym stopniu problem bezrobocia w Gminie dotyczy osób tuż przed wiekiem emerytalnym – powyżej 55 roku życia.

Największą grupę osób zarejestrowanych jako bezrobotne na terenie Gminy stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym oraz zawodowym (61,0% ogółu bezrobotnych), najmniejszą zaś osoby z wykształceniem wyższym (19,0% ogółu bezrobotnych). 1/3 bezrobotnych to osoby z wykształceniem średnim oraz średnim zawodowym. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych, ze względu na ograniczone możliwości przekwalifikowania się, w znacznym stopniu utrudnia znalezienie zatrudnienia.

Wykres 6. Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Bedlno według wykształcenia w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie.

1.4 Infrastruktura techniczna

1.4.1 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna, energetyczne i gospodarka odpadami

Gmina Bedlno jest w pełni zwodociągowana. Mieszkańcy sołectwa Zosinów zaopatrywani są w wodę zakupioną od gminy Zduny, natomiast mieszkańcy Karolewa i Wydmuchu zaopatrywani są w wodę z gminy Żychlin. Długość sieci wodociągowej wynosi 150,6 km i obsługuje 1371 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W Gminie Bedlno 79,2% ludności korzysta z instalacji wodociągowych. Pod tym względem Gmina zajmuje jedno z ostatnich, bo 9 miejsce w powiecie kutnowskim. Część sieci wodociągowej wymaga modernizacji, gdzie należy wymienić m.in. rury azbestowo – cementowe. Woda do gospodarstw domowych dostarczana jest z trzech gminnych ujęć w miejscowościach: Pniewo, Głuchów, Orłów. Podkreślić należy, że stacje wodociągowe wymagają modernizacji.

Tabela 24. Zużycie wody w Gminie Bedlno w latach 2004-2013

Zużycie wody	jednostka	Lata									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	dam ³	213,5	197,1	221,2	335,3	236,6	235,4	272,1	263,0	263,6	272,7
przemysł	dam ³	7	7	7	9	10	10	11	10	10	0
rolnictwo i leśnictwo	dam ³	0	0	0	108	0	0	0	0	0	0
eksploatacja sieci	dam ³	206,5	190,1	214,2	218,3	226,6	225,4	261,1	253,0	253,6	272,7

wodociągowej											
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dam ³	196,5	181,1	207,2	210,3	215,6	214,4	250,1	239,1	244,3	259,2
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	3,3	3,6	3,2	2,7	4,2	4,2	4,0	3,8	3,8	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W ostatniej dekadzie (2004-2013) wzrosło zużycie wody w Gminie Bedlno o ponad 60% z 31 m³ na jednego mieszkańca do ponad 45,5 m³.

Tabela 25. Rozwój sieci wodociągowej w Gminie Bedlno w latach 2004-2013

	Lata									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6	150,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (w liczbie przyłączy)	1337	1342	1361	1387	1403	1416	1422	1422	1366	1376
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	31,0	29,0	33,7	34,4	35,6	35,6	41,7	40,5	41,9	45,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Mieszkańcy Gminy Bedlno zaopatrywani są w wodę z 3 stacji hydroforowych, tj. Głuchów, Orłów, w których są po dwie studnie głębinowe oraz Pniewo, w której funkcjonują trzy studnie. W ostatnich latach wykonano dwie studnie głębinowe na gminnych ujęciach wody w Pniewie oraz z Głuchowie, co poprawiło jakość zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Bedlno. W planie jest rozbudowa i modernizacja hydrofornii.

W Gminie Bedlno nie ma zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, ani oczyszczalni ścieków. Gmina jest tym samym jedną z trzech gmin powiatu kutnowskiego, obok gmin Dąbrowice oraz Oporów, które nie są wyposażone w tego typu infrastrukturę. Według danych za 2013 r.

mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych (430) i oczyszczalni przydomowych (6).

Ukształtowanie terenu oraz stopień urbanizacji Gminy w niektórych jej obszarach utrudniają zastosowanie zbiorczego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków, stąd też w przyszłości planowane są budowy małych oczyszczalni ścieków. Będą to oczyszczalnie lokalne obsługujące jedną lub dwie wsie. Zanim jednak to nastąpi konieczna jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

Gmina Bedlno dysponuje 1840 zasobami mieszkaniowymi o łącznej powierzchni 162274 m². Do sieci wodociągowej podłączonych jest 1371 mieszkań, co stanowi 74,5% wszystkich gospodarstw domowych. Dominującą formą budownictwa jest budownictwo jednorodzinne w typie zagrodowym. Sytuacja mieszkaniowa społeczności lokalnej jest dobra jeśli chodzi o liczbę izb w przeliczeniu na 1 mieszkańca jak i powierzchnię użytkową przypadającą na osobę. Gmina na tle gmin powiatu kutnowskiego i gmin województwa łódzkiego w tym zakresie wypada bardzo korzystnie zajmując odpowiednio 2 i 70 miejsce.

Na terenie Gminy Bedlno nie ma składowiska odpadów. Odpady wytwarzane w Gminie Bedlno to głównie odpady komunalne, które wytwarzane są przez mieszkańców oraz powstają w sektorze rolno-spożywczym, usługowym i budowlanym. Wzrost stopy życiowej mieszkańców Gminy powoduje od lat systematyczny wzrost ilości wytwarzanych odpadów oraz wpływa na zmianę ich składu.

Odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy i wywożone na składowisko w miejscowości Krzyżanówek. W Gminie Bedlno prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów obejmująca takie materiały jak: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielowarstwowe oraz odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory, lekarstwa, odpady budowlane.

Gmina Bedlno nie posiada dostępu do gazu przewodowego. Mieszkańcy wykorzystują gaz propan butan przechowywany w butlach i zbiornikach przydomowych. W mieszkaniach przeważają indywidualne źródła ciepła, w których stosowane są różne rozwiązania jednak z przewagą wykorzystania węgla do opał. Dużym problemem przy stosowaniu domowych pieców jest powszechne spalanie w nich odpadów m.in. z tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. W zakładach pracy funkcjonują oraz w budynkach użyteczności publicznej dominują technologie pozwalające na spalanie paliw ekologicznych.

Głównym źródłem energii odnawialnej na terenie powiatu kutnowskiego jest energia odyskiwana z siły wiatru. Na terenie Gminy Bedlno znajdują się 2 elektrownie w miejscowościach Zleszyn o mocy 2 MW oraz miejscowości Plecka Dąbrowa o mocy 0,8 MW. Ponadto w Gminie na 7 obiektach użyteczności publicznej zlokalizowane są instalacje słoneczne oraz planowana jest instalacja kolejnych instalacji solarnych. W ostatnich latach ukończono budowę kolektorów słonecznych na obiektach szkół, budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz na budynku Urzędu Gminy, co przełożyło się na obniżenie kosztów energii.

1.4.2 Infrastruktura drogowa

Ogólna długość dróg w Gminie Bedlno wynosi 213,2 km, z czego najwięcej, bo aż 55,9%, stanowią drogi gminne i 36,3% drogi powiatowe. Struktura nawierzchni sieci komunikacyjnej Gminy Bedlno nie jest korzystna – jedynie 173,1 km dróg publicznych posiada nawierzchnię utwardzoną, co stanowi jedynie 81,2% ogółu dróg w Gminie.

Tabela 26. Długość dróg w Gminie Bedlno według kategorii

Kategoria dróg	Długość dróg w km	Udział długości drogi w ogólnej długości dróg (%)
Krajowe	14,5	6,8
Wojewódzkie	2,2	1,0
Powiatowe	77,4	36,3
Gminne	119,1	55,9
Ogółem	213,2	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Gęstość dróg publicznych ogółem o twardej nawierzchni przypadająca na 100 km² powierzchni w Gminie Bedlno wynosi 138,5 km i w ostatnich latach wzrosła o prawie 14%. W Polsce wskaźnik ten osiągnął w 2013 r. poziom 91,2 km. Gęstość dróg gminnych w Gminie Bedlno w ostatnich latach wzrosła z 77,2 km/100km² do 95,2 km/100km² jako skutek wielu inwestycji drogowych oraz w skutek zmiany zarządcy części dróg o charakterze ponadlokalnym. Gęstość dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej wynosi 60,3 km/100km² i również wzrosła w tym samym okresie trzykrotnie z 20,6 km/100km². Dla porównania w województwie łódzkim gęstość dróg o nawierzchni utwardzonej wynosi 106,3/100km², a w powiecie kutnowskim liczy 80,9 km/100km², w tym o powierzchni twardej 132,1 km/100km². Z analizy wynika jednoznacznie, że sieć dróg w Gminie jest wystarczająca, jakość i stan nawierzchni dróg gminnych jest dobry. Problemem pozostaje jakość i stan nawierzchni dróg powiatowych oraz krajowych.

Tabela 27. Długość dróg o nawierzchni utwardzonej w Gminie Bedlno (w km) w 2013 roku

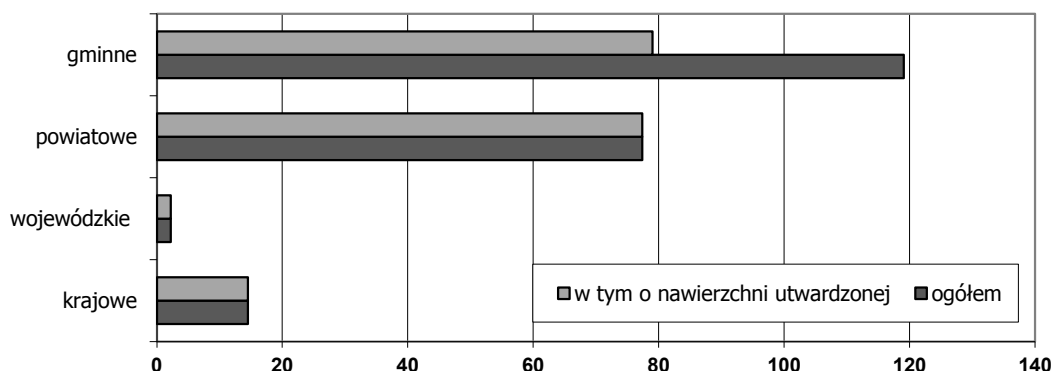
Kategoria dróg	Długość dróg w km			Udział dróg o nawierzchni utwardzonej w ogólnej długości dróg (%)
	ogółem	o nawierzchni utwardzonej	w tym o nawierzchni bitumicznej	
Krajowe	14,5	14,5	14,5	6,8
Wojewódzkie	2,2	2,2	2,2	1,0
Powiatowe	77,4	77,4	77,4	36,3
Gminne	119,1	79,0	78,6	37,1
Ogółem	213,2	173,1	172,7	81,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bedlnie.

Długość dróg gminnych wynosi 119,1 km, z czego 66,3% tych dróg stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej. Przez teren Gminy Bedlno przebiega 77,4 km dróg powiatowych, które stanowią ponad 15,5% ogółu wszystkich dróg powiatu kutnowskiego. W ostatnich latach Gmina Bedlno zrealizowała szereg inwestycji w celu poprawy jakości i stanu nawierzchni dróg gminnych. Analiza stanu jakości dróg wykonana dla potrzeb opracowania

Strategii Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015-2020 wskazuje jednak, że w Gminie Bedlno 30% dróg gminnych wymaga gruntownej modernizacji, a 15% wymaga bieżącego remontu.

Wykres 7. Długość dróg w Gminie Bedlno o nawierzchni utwardzonej (w km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Bedlnie.

W okresie 2010-2014 wyremontowano i pobudowano nowe drogi o łącznej długości 54,74 km, w tym 39,55 km dróg o nawierzchni asfaltowej, 8,61 km dróg o nawierzchni destruktywnej, 6,58 km dróg o nawierzchni tłuczniowej o łącznej wartości prawie 5 mln zł.

Jednym z ważnych elementów infrastruktury drogowej, która wymaga w najbliższych latach remontów i gruntownej modernizacji są obiekty mostowe (dla mostów, wiaduktów, estakad i kładek pieszych), których w Gminie Bedlno zlokalizowanych i będących z zarządzie gminnym jest 7, o łącznej długości 124 m.

1.5 Infrastruktura społeczna

1.5.1 Edukacja

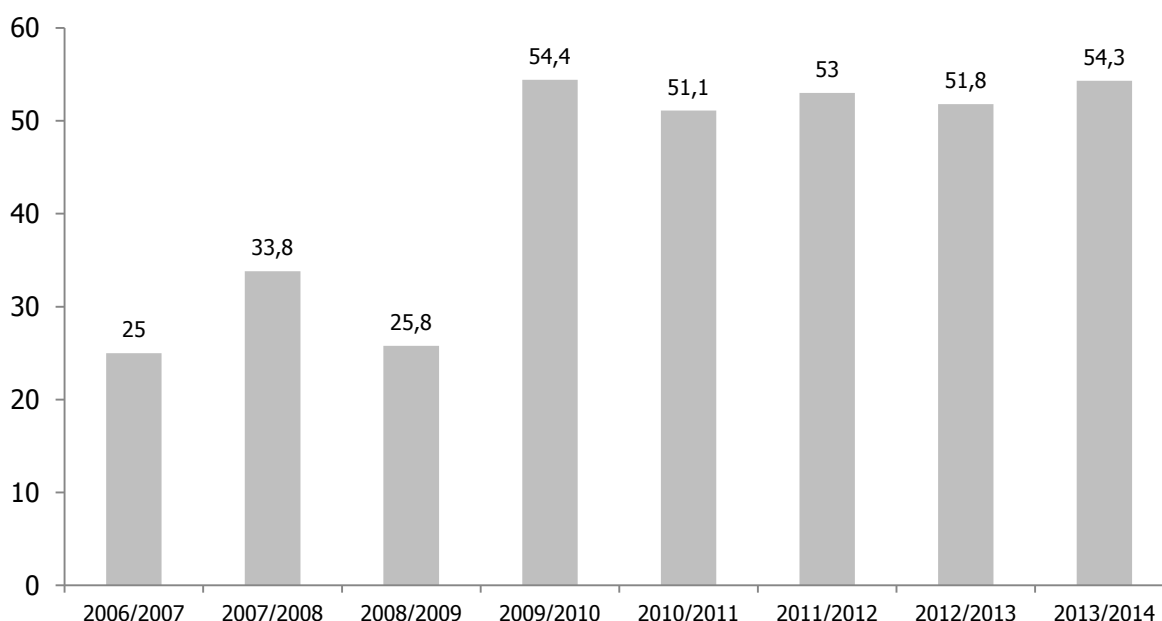
W Gminie Bedlno w roku szkolnym 2014/2015, funkcjonowało 5 oddziałów przedszkolnych, punkt przedszkolny oraz 5 szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd gminny, jedna szkoła podstawowa prowadzona przez organizację pozarządową oraz jedna szkoła gimnazjalna prowadzona przez samorząd gminny. Są następujące placówki oświatowe:

- Publiczne Gimnazjum w Bedlnie,
- Społeczna Szkoła Podstawowa w Bedlnie,
- Szkoła Podstawowa w Pniewie,
- Szkoła Podstawowa w Pleckiej Dąbrowie,
- Szkoła Podstawowa w Szewcach Nadolnych,
- Szkoła Podstawowa w Żeronicach.

W ostatnich latach rośnie liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego. W roku szkolnym 2013/2014 w 5 oddziałach przedszkolnych przebywało 82 dzieci. Liczba dzieci

uczęszczających do oddziałów przedszkolnych przez ostatnie 5 lat systematycznie wzrasta. Kadra pedagogiczna w placówkach wychowania przedszkolnego jest adekwatna do potrzeb lokalnych. W Gminie na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada aż 5,64 dzieci w wieku 3-5 lat. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Bedlno kształtuje się na poziomie 45,5%, przy średniej dla całego powiatu kutnowskiego 65,2% (na wsi 44,7%).

Wykres 8. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2006-2013 (%)

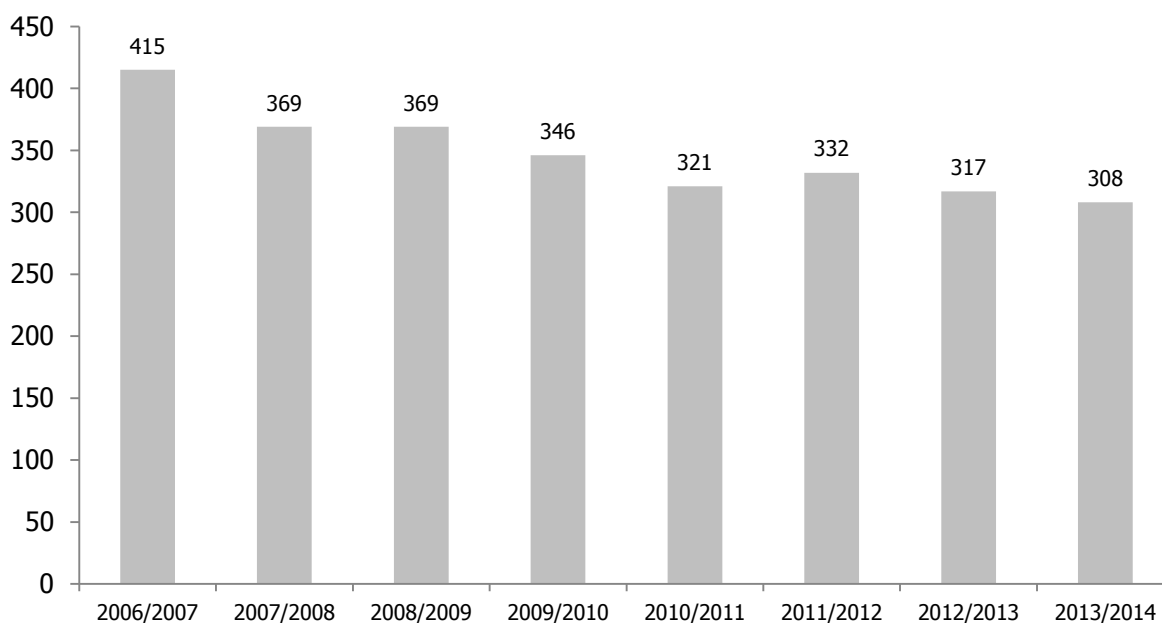
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Oddziały przedszkolne w Gminie Bedlno zostały w ostatnich latach wyposażone w nowoczesne place zabaw oraz zmodernizowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt, co pozwoliło przygotować je do zapewnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.

W szkołach podstawowych w Gminie Bedlno funkcjonuje 30 oddziałów, w których w roku szkolnym 2013/2014 uczyło się 308 uczniów. Przy czym na jeden oddział przypadało w tym okresie 10 uczniów, przy średniej dla całego powiatu kutnowskiego na poziomie 16, a dla województwa na poziomie 18. Od lat (2010-2014) maleje liczba uczniów szkół podstawowych w Gminie Bedlno. Spadek liczby uczniów pociąga za sobą także spadek liczby zatrudnianych nauczycieli. Podobnie jak w przypadku kadry pedagogicznej w placówkach przedszkolnych wzrasta poziom wykształcenia nauczycieli.

Wyposażenie szkół podstawowych w pomoce naukowe jest na poziomie bardzo dobrym. Wszystkie szkoły podstawowe posiadają pracownie komputerowe podłączone do Internetu. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypada średnio 4,5 ucznia. Dzieci są dowożone do szkół autobusami gminnymi, dowóz pokrywany jest z budżetu Gminy. Od stycznia 2015 roku dzieci są dowożone do szkół przez PKS Łęczyca.

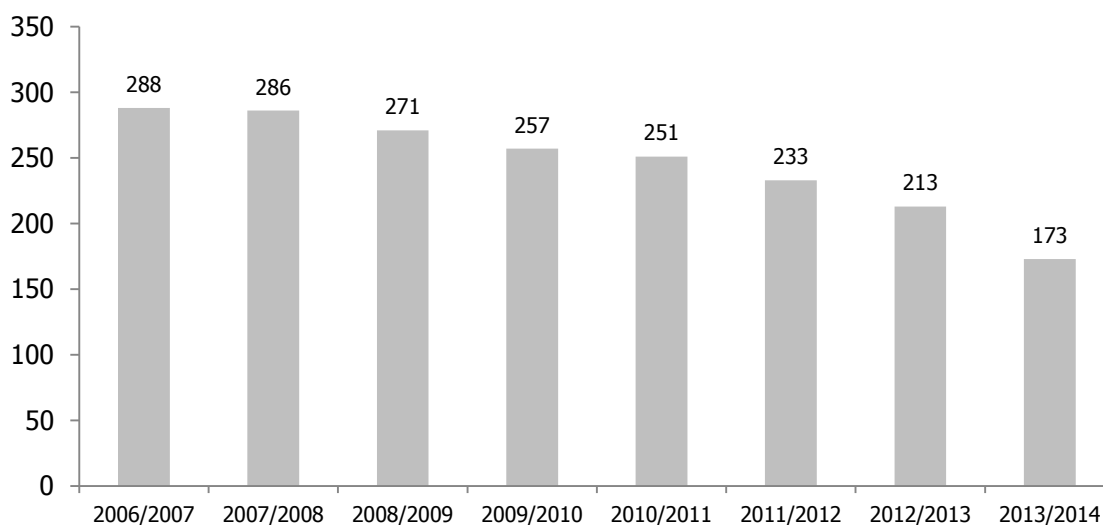
Wykres 9. Dynamika liczby dzieci w szkołach podstawowych w Gminie Bedlno w latach 2006-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W roku szkolnym 2013/2014 na terenie Gminy Bedlno funkcjonowała jedna szkoła gimnazjalna do której uczęszczało 173 uczniów. W ostatnich latach drastycznie zmalała liczba uczniów z 251 uczniów do 173. Przy czym na jeden oddział przypadało w tym okresie 25 uczniów, przy średniej dla całego powiatu kutnowskiego na poziomie 23, a dla województwa na poziomie 24. Spadek liczby uczniów pociąga za sobą także spadek liczby zatrudnianych nauczycieli, w tym między innymi w ostatnim roku zredukowano zatrudnienie o 1,5 etatu.

Wykres 10. Dynamika liczby dzieci w szkołach gimnazjalnych w Gminie Bedlno w latach 2006-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Baza lokalowa i wyposażenie w pomoce dydaktyczne gimnazjum w Bedlnie jest dobre. Szkoła posiada dobrze wyposażone sale komputerowe z dostępem do Internetu oraz halę sportową. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypada średnio 6,5 ucznia. Młodzież uczy się dwóch języków obcych. Kadra pedagogiczna w placówkach szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w pełni odpowiada potrzebom.

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na rozwój kapitału ludzkiego jest dostęp do edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym, jak i wyższym. Warto podkreślić, że Gmina Bedlno charakteryzuje się bardzo wysokimi wskaźnikami skolaryzacji netto zarówno dla szkół podstawowych jak i gimnazjalnych. Poziom wskaźnika skolaryzacji netto w roku szkolnym 2013/2014 dla szkół podstawowych kształtuje się na poziomie 110,6%, a dla szkół gimnazjalnych na poziomie 114,9%. Wskaźniki przekraczające wartość 100% oznaczają dużą konkurencyjność szkół w Gminie Bedlno, gdyż uczęszcza do nich młodzież z innych gmin.

W ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji mających na celu rozwój bazy oświatowej w Gminie Bedlno. W szkołach w Szewcach Nadolnych, Żeronicach oraz Bedlnie zmodernizowano pracownie przyrodnicze oraz zakupiono sprzęt i nowoczesne pomoce dydaktyczne. Ponadto w szkołach w Pleckiej Dąbrowie oraz Bedlnie zagospodarowano tereny na tzw. ogródki dydaktyczne, gdzie stworzono naturalne bazy dydaktyczne, które umożliwiają poznawanie struktur przyrody oraz kształtują właściwe postawy wobec przyrody.

Gmina Bedlno nie posiada placówki oświatowej kształcącej na poziomie szkolnictwa średniego. Absolwenci po ukończeniu szkół podstawowych kształcą się najczęściej w placówkach zlokalizowanych w najbliższych miastach. Młodzież wybiera najczęściej szkoły ponadgimnazjalne w Żychlinie, w Kutnie i w Piątku.

1.5.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie Gminy Bedlno funkcjonują cztery niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, w miejscowości Plecka Dąbrowa, w Bedlnie, oraz w Załusinie. W tych placówkach mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z pomocy medycznej w zakresie: interny, pediatrii, laryngologii, kardiologii, ortopedii, neurologii, okulistyki oraz stomatologii. W 2014 roku w przychodniach tych udzielono 31513 porad lekarskich oraz 26503 innych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Na terenie Gminy Bedlno nie funkcjonuje placówka medyczna leczenia zamkniętego i ambulatoryjnego. Najbliższym miastem w którym znajduje się szpital jest Kutno. Miasto to od najdalszego krańca Gminy oddalone jest o około 30 km. Zaopatrzenie w leki zapewniają apteki zlokalizowane w Bedlnie i Pleckiej Dąbrowie.

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej realizowane są w Gminie Bedlno przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz dwa domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej Wojszyce - dysponujący 122 miejscami,
- Dom Pomocy Społecznej Pniewo - dysponujący 82 miejscami.

Działania Gminy w zakresie pomocy społecznej wspierane są przez domy pomocy społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych w Kutnie i Żychlinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Tabela 28. Dynamika środowiskowej pomocy społecznej w latach 2009-2013 – gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	171	169	140	135	127
poniżej kryterium dochodowego	137	137	118	117	105
powyżej kryterium dochodowego	34	32	22	18	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Analiza danych dotyczących pomocy społecznej w Gminie Bedlno wskazuje, że systematycznie maleje liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W ostatniej dekadzie zmianom uległa także struktura beneficjentów pomocy społecznej. W poprzednich okresach dominowali ludzie starsi i osoby niepełnosprawne. Dominującą obecnie grupą beneficjentów jest grupa osób w wieku produkcyjnym, które z uwagi na brak pracy nie posiadają wystarczających środków do życia. Problemem jest także apatia i bierność osób pozostających długotrwale bezrobotnych.

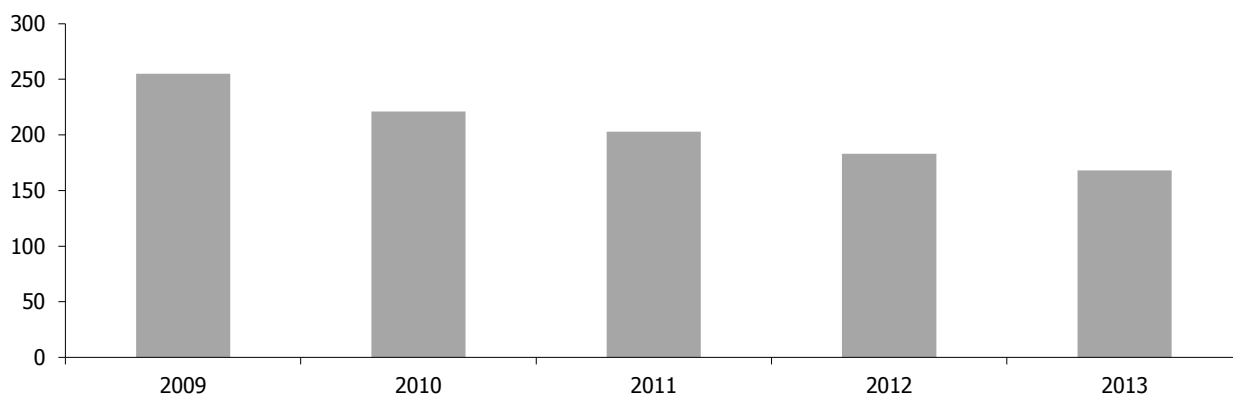
Tabela 29. Dynamika środowiskowej pomocy społecznej w latach 2009-2013 – ludność Gminy Bedlno korzystająca z pomocy społecznej

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	431	419	340	307	311
poniżej kryterium dochodowego	329	275	254	245	329
powyżej kryterium dochodowego	114	90	65	53	66
Udział ludności korzystającej z pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	7,2	7,0	5,8	5,3	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Analiza danych dotyczących pomocy społecznej wskazuje ponadto spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W latach 2009-2013 liczba osób korzystających z tej pomocy zmalała o niemal ¼ z 431 do 311 osób, jednak wciąż skala problemu, z którą władze samorządowe muszą sobie poradzić jest duża.

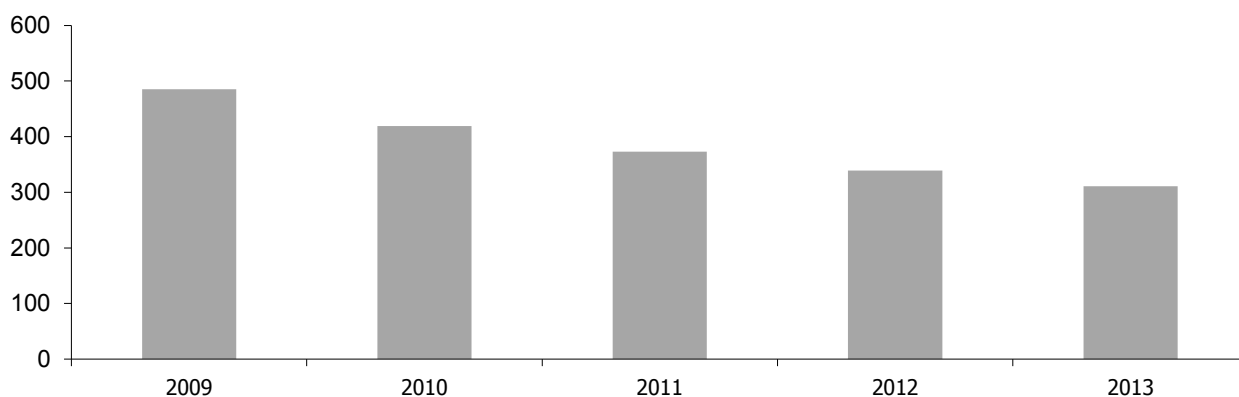
Wykres 11. Dynamika liczby rodzin korzystających z świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Bedlno w latach 2009-2013
(rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W ciągu ostatnich lat zmniejsza się liczba rodzin i różnorodnych form zasiłków udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako pomoc rodzinom z dziećmi. Zmniejszenie się liczby rodzin oraz liczby dzieci korzystających z pomocy społecznej świadczy o względnej poprawie sytuacji materialnej rodzin w Gminie Bedlno.

Wykres 12. Dynamika liczby dzieci korzystających z świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Bedlno w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Tabela 30. Świadczenia rodzinne w Gminie Bedlno w latach 2009-2013

Korzystający ze świadczeń rodzinnych	jednostka	Lata				
		2009	2010	2011	2012	2013
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	255	221	203	183	168
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	485	419	373	339	311
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	427	372	335	307	284

udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	39,6	37,0	34,2	32,0	31,6
---	---	------	------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Analiza danych wskazuje wciąż duży problem w zakresie sytuacji rodzin z dziećmi w Gminie Bedlno. Co trzecie dziecko w Gminie Bedlno w wieku do 17 lat utrzymywane jest m.in. z zasiłków rodzinnych. Sytuacja ulega poprawie i od 2009 r. udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku zmalał o ponad 25%. Sytuacja jest jednak wciąż trudna i wymaga interwencji samorządu. Mimo, iż liczba rodzin i dzieci podlegających pomocy społecznej w Gminie Bedlno zmniejsza się to kwoty świadczeń rodzinnych wypłacanych co roku utrzymują się na podobnym poziomie.

Tabela 31. Kwoty świadczeń rodzinnych w Gminie Bedlno w latach 2009-2013

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku	jednostka	Lata				
		2009	2010	2011	2012	2013
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1172	1301	1239	1220	1263
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	664	702	622	551	560
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	420	429	434	427	446

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Jednym z głównych problemów rodzin korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie, przy czym większość z tych osób nie ma uprawnień do świadczeń w formie zasiłków dla bezrobotnych (m.in. są to osoby długotrwale pozostające bez pracy). Rodziny te pozostają na poziomie minimum socjalnego. Grupa ta charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia, a także są to rodziny wielodzietne lub niepełne. Zjawiskiem wtórnym braku pracy i środków do życia są różnego rodzaju patologie, w tym głównie alkoholizm, które z kolei prowadzą do niewydolności wychowawczej i dotyczą szczególnie dzieci. Stąd też samorząd Gminy podejmuje zróżnicowane działania na rzecz rodzin w zależności od występujących problemów.

1.5.3 Kultura, sport i rekreacja

Życie kulturalne w Gminie Bedlno wyznaczają pory roku. Działalność rolnicza realizowana przez wielu mieszkańców Gminy powoduje, że czas na życie towarzyskie i realizację potrzeb kulturalnych wyznacza pogoda. Ta działalność spowodowała również, że w Gminie udało się zachować tradycyjny rytm życia wiejskiego, którego ośrodkami życia kulturalnego i towarzyskiego są koła gospodyń wiejskich oraz ochotnicze straże pożarne.

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden ośrodek kultury. Jest nim Gminny Ośrodek Kultury, który w działalności kulturalnej wspierany jest przez świetlice wiejskie prowadzone przez Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne. Sieć tych placówek ściśle ze sobą

współpracuje tworząc różnorodny obraz życia kulturalnego Gminy. Gminny Ośrodek Kultury kieruje życiem kulturalnym Gminy. Sprawuje także opiekę merytoryczną i organizacyjną nad zespołami amatorskimi. Wyposażone w salę widowiskową mogąą pomieścić 160 widzów. W ostatnich latach wyremontowano i zmodernizowano wszystkie świetlice wiejskie w Gminie, co przyczyniło się do poprawy jakości i standardu realizowanych działań i wydarzeń kulturalnych oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców poszczególnych sołectw.

W Gminnym Ośrodku Kultury w Bedlnie prowadzone są systematyczne zajęcia sekcji plastycznej, muzycznej i tanecznej. Realizowane są stałe zajęcia sekcji plastycznej dla dzieci i dorosłych, a także prowadzone są zajęcia Dziecięcego Zespołu Tanecznego oraz Młodzieżowego Zespołu Pieśni i Tańca. Zajęcia muzyczne skoncentrowane są na nauce gry na gitarze, akordeonie, instrumentach klawiszowych oraz skrzypcach. Obok tej stałej działalności Gminny Ośrodek Kultury jest organizatorem wielu cyklicznych imprez organizowanych dla mieszkańców Gminy. Sprawuje opiekę organizacyjną i merytoryczną nad amatorskimi zespołami artystycznymi działającymi na terenie Gminy, tj. dwie kapele i cztery zespoły śpiewacze. Są to: Zespół Śpiewaczy „Żeroniczanki”, Zespół Śpiewaczy „Szewcowianki”, Zespół Śpiewaczy „Wojszyczanki”, Zespół Śpiewaczy „Wesołe Pleckowianki”, Kapela Ludowa Bedlno oraz Rodzinna Kapela Zielińskich. Zespoły wyposażone w piękne stroje ludowe mają bogaty repertuar, który chętnie prezentują na scenach gminnych i nie tylko. Jest to autentyczna skarbnica wiejskiego folkloru z całym jego obrzędowym bogactwem.

Tabela 32. Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w Gminie Bedlno w latach 2011-2014

Imprezy organizowane przez jednostkę samorządową	jednostka	2011	2012	2013	2014
ogółem	szt.	29	31	71	55
wystawy	szt.	6	7	15	21
występy zespołów amatorskich	szt.	3	4	10	4
występy artystów i zespołów zawodowych	szt.	2	2	8	5
dyskoteki	szt.	0	0	2	0
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	7	3	6	3
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	0	0	5	0
konkursy	szt.	8	12	12	9
inne	szt.	-	3	13	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Tabela 33. Uczestnicy wydarzeń kulturalnych w Gminie Bedlno w latach 2011-2014

Uczestnicy imprez organizowanych przez jednostkę samorządową	jednostka	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	2390	2170	26840	7455
wystawy	osoba	250	220	3500	750
występy zespołów amatorskich	osoba	300	350	4850	1600

występy artystów i zespołów zawodowych	osoba	170	150	4500	780
dyskoteki	osoba	0	0	250	0
prelekcje, spotkania, wykłady	osoba	460	110	320	240
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	osoba	0	0	200	0
konkursy	osoba	480	560	1200	855
inne	osoba	-	780	12020	3230

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Najważniejszą imprezą organizowaną przez Gminny Ośrodek Kultury jest Międzywojewódzki Przegląd Kapel Ludowych, odbywający się w Bedlnie nieprzerwanie od 25 lat. Przegląd jest konkursem dla kapel ludowych z terenu całej Polski, a w szczególności z: województwa łódzkiego, z wielkopolski, województwa świętokrzyskiego, kujawsko - pomorskiego i mazowieckiego. Corocznie gości na Przeglądzie około 35 zespołów prezentujących najpiękniejsze utwory ludowe w najlepszym wykonaniu. Przegląd tradycyjnie już odbywa się każdego roku w pierwszą czerwcową niedzielę. Patronat nad imprezą sprawują Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urząd Marszałkowski.

Inne cykliczne imprezy organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Bedlnie to:

- Dożynki Gminne;
- Powiatowy Festiwal Piosenki Biesiadnej;
- Jesienne Muzykowanie;
- Letni Wieczór Muzyczny;
- konkurs „Spotkania z poezją”;
- konkurs recytatorski „Pięknie być człowiekiem”;
- Festyn Świętojański;
- turnieje sportowe w tenisie stołowym, piłce nożnej i biegach przełajowych, unihokeja.

Gminny Klub Sportowy Bedlno prowadzi zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych m.in. na boisku piłki nożnej w Pniewie (kwalifikacja PZPN), w hali sportowej w Bedlnie, kompleksie sportowym w Żeronicach (hala, boiska do gier zespołowych i lekkoatletyki), na boisku piłki nożnej w Wojszycach. Na terenie Gminy znajdują się 2 hale sportowe przy Szkole Podstawowej oraz przy Gimnazjum w Bedlnie. Sala w Bedlnie posiada widownię na 168 miejsc oraz powierzchnię użytkową - 1.227 m².

Baza sportowa w ostatnich latach została rozbudowana o dwa Kompleksy Sportowo-Rekreacyjny w ramach projektu „Moje boisko – Orlik 2012” w miejscowości Bedlno oraz z Żeronicach.

Na terenie Gminy Bedlno funkcjonuje jedna Gminna Biblioteka Publiczna, działająca przy Gminnym Ośrodku Kultury. Gminna Biblioteka Publiczna posiada ok. 16 tys. woluminów gromadzonych nieprzerwanie od 1968 roku. Z biblioteki korzysta około 531 czytelników, co

stanowi 9,3% mieszkańców całej Gminy (stan z dnia 31 grudnia 2014 roku). Warto podkreślić, że liczba użytkowników biblioteki w ostatniej dekadzie wzrosła prawie dwukrotnie. W tym samym okresie o ¼ zwiększony został księgozbiór biblioteki co zapewne zwiększyło jej atrakcyjność. Ponadto biblioteka dysponuje czytelnią internetową wyposażoną w stanowiska komputerowe wraz z dostępem do Internetu dla czytelników oraz drukarkę, a także dostęp do zautomatyzowanych baz danych własnych oraz biblioteki w Kutnie.

Gmina Bedlno od 2006 roku wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania – Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „Centrum”. LGD swoim działaniem obejmuje teren 14 gmin z obszaru powiatu kutnowskiego i łęczyckiego i pozyskuje środki zewnętrzne, podejmuje działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

1.6 Kondycja finansowa Gminy

1.6.1 Dochody Gminy

Uwzględniając wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w poszczególnych latach (tzw. inflacja) całkowite dochody budżetowe Gminy Bedlno wykazują w ostatnich latach tendencję wzrostową (kilkuprocentową). W 2013 roku budżet Gminy wynosił 15.708 tys. zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca dawało dochód w wysokości około 2757 zł.

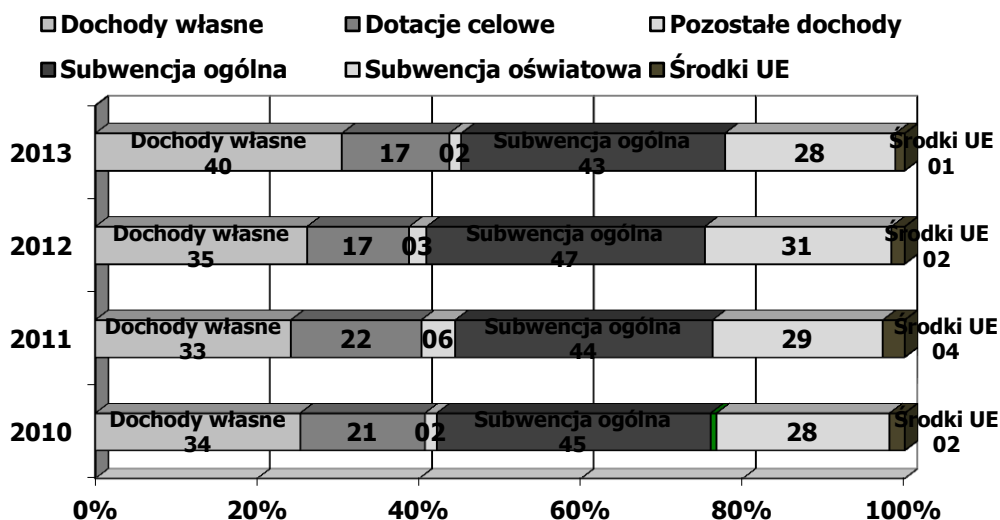
Tabela 34. Podstawowe dane charakteryzujące budżet Gminy Bedlno w latach 2006-2013
(w zł)

	Lata						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody ogółem	11168894,11	12604385,97	13529706,06	14411834,28	14561593,51	14526312,36	15707554,59
Wydatki ogółem	10546312,10	12609247,81	13863085,97	14471404,17	14326519,73	14704086,11	15538752,16
Bilans	622582	-4861,84	-333380	-59569,9	235073,8	-177774	168802,4
Wydatki inwestycyjne	1520345,10	2779159,09	3290123,63	2429934,17	2448973,22	2104754,98	2518433,38
Dochody gminy na 1 mieszkańca	1827,07	2080,62	2247,46	2401,97	2469,32	2489,51	2757,16
Wydatki gminy na 1 mieszkańca	1725,23	2081,42	2302,84	2411,90	2429,46	2519,98	2727,53
Wydatki inwestycyjne do wydatków ogółem	14,4158933	22,0406414	23,7329815	16,7912812	17,0939856	14,3140823	16,2074364

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

W polityce budżetowej Gminy Bedlno od lat zachowywana jest równowaga budżetowa. Wydatki równoważone zostają dochodami Gminy. Nieznaczny deficyt budżetowy wystąpił jedynie w 2005, 2008, 2009, 2010 i 2012 roku (6%, 0,04%, 2,5%, 0,4%, 1,2%), zaś w 2004, 2006, 2007, 2011 i 2013 odnotowywano przewagę wydatków nad dochodami Gminy.

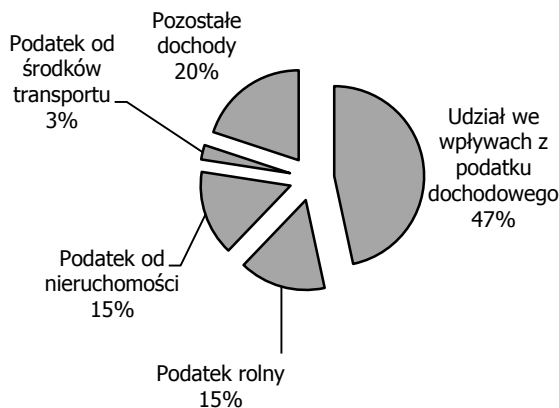
Wykres 13. Struktura dochodów Gminy Bedlno w latach 2010-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Z punktu widzenia możliwości zarządzania gminą najistotniejszą grupą dochodów są dochody własne obejmujące podatki i opłaty lokalne oraz wpływy z podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych. Dochody te w Gminie Bedlno w ostatnich latach stanowią corocznie około 33-40% całkowitych dochodów. W 2013 roku dochody własne stanowiły 39,8% dochodów Gminy. W strukturze dochodów budżetowych Gminy Bedlno dominujące znaczenie mają subwencje, w tym przede wszystkim subwencja oświatowa. Ta grupa dochodów stanowiła w 2013 roku około połowę całkowitych dochodów Gminy (42%). Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy systematyczny wzrost znaczenia dochodów własnych, co w konsekwencji oznacza wzrost samodzielności finansowej Gminy. Gmina Bedlno jest jedyną gminą w powiecie kutnowskim i jedną z nielicznych gmin w Polsce, które nie są zadłużone.

Wykres 14. Struktura dochodów własnych Gminy Bedlno w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

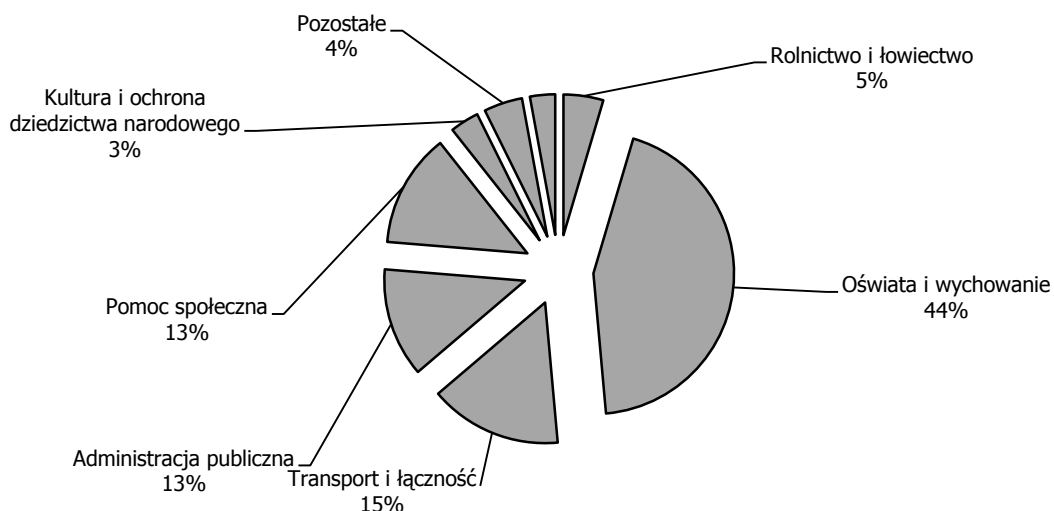
W grupie dochodów własnych w 2013 roku dominującym źródłem strumieni finansowych był udział we wpływach z podatku dochodowego (47%), podatek rolny – 15% budżetu, podatek od nieruchomości 15%. Te trzy źródła środków finansowych stanowiły około 80% własnych dochodów budżetowych. Największe znaczenie mają udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – prawie 50% całkowitych dochodów Gminy. Wpływy z tego źródła w ostatnich 5 latach znacząco i systematycznie wzrastają, co niewątpliwie świadczy o poprawie kondycji lokalnej społeczności. Zasobność budżetu Gminy Bedlno mierzona wielkością dochodów przypadającą na 1 mieszkańca plasuje Gminę poniżej średniego poziomu osiąganego w Polsce i powiecie kutnowskim. Dynamika dochodów Gminy charakteryzuje się dużym wzrostem. W latach 2009-2013 wysokość dochodów ogółem na jednego mieszkańca wzrosła prawie o 20%, a wysokość dochodów własnych na 1 mieszkańca wzrosła prawie o 40%. Jednak w przeliczeniu dochodów własnych budżetu Gminy na 1 mieszkańca Gmina zajmuje 8 miejsce wśród gmin powiatu kutnowskiego oraz 96 wśród gmin województwa łódzkiego. Pod względem wysokości środków w dochodach budżetu Gminy na finansowanie i współfinansowanie projektów unijnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gmina Bedlno zajmuje przedostatnie miejsce w powiecie kutnowskim (10 lokata) i 139 wśród gmin województwa łódzkiego.

1.6.2 Wydatki Gminy

W strukturze wydatków budżetowych Gminy Bedlno dominującą pozycję stanowią wydatki na oświatę i wychowanie, które w ostatnich dwóch latach pochłaniały około 45% całkowitego budżetu Gminy. Drugim obszarem redystrybucji środków finansowych z budżetu jest sekcja transport i łączność (15%) oraz administracja publiczna (13%). Warto podkreślić, że wydatki budżetowe w dziale związanym z administracją publiczną w ostatnich latach (2009-2013) znacznie zmalały o prawie 50%. Systematycznie wzrastają wydatki związane z transportem, rolnictwem i łowiectwem oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz i wodę (niemal dwukrotnie). Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w latach 2009-2013 wzrósł niemal 5-krotnie z 3,6% do 15,6%. Niezmienną pozycję w strukturze wydatków zajmują wydatki na pomoc społeczną (około 13%).

W 2013 roku cztery podstawowe grupy wydatków: oświata i wychowanie, transport i łączność, administracja publiczna oraz opieka społeczna łącznie kumulowały 85% całkowitych wydatków Gminy.

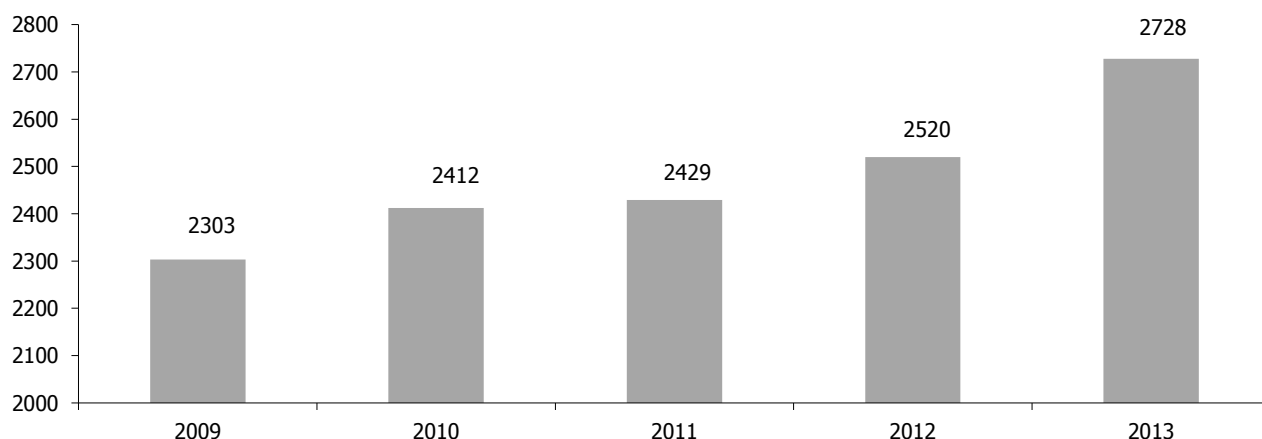
Wykres 15. Struktura wydatków budżetowych w Gminie Bedlno w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Zasobność budżetu Gminy Bedlno mierzona wielkością wydatków przypadającą na 1 mieszkańca plasuje Gminę poniżej średniego poziomu osiąganego w Polsce i powiecie kutnowskim. W przeliczeniu wydatków budżetu Gminy na 1 mieszkańca Gmina zajmuje 8 miejsce wśród gmin powiatu kutnowskiego oraz 123 wśród gmin województwa łódzkiego. W latach 2009-2013 wysokość wydatków na 1 mieszkańca wzrosła o 15%.

Wykres 16. Wydatki na 1 mieszkańca Gminy Bedlno w latach 2009-2013 (zł)

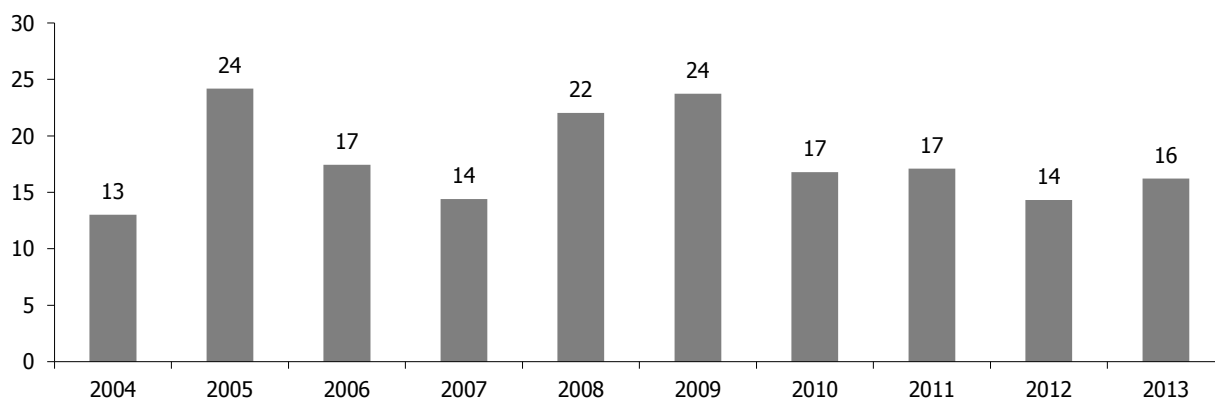
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Gospodarka budżetowa Gminy Bedlno charakteryzuje się w porównaniu z gminami powiatu kutnowskiego wyższymi wydatkami inwestycyjnymi w stosunku do całkowitych wydatków Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat wydatki inwestycyjne Gminy kształtowały się na poziomie porównywalnym do średniego poziomu osiąganego w kraju. W 2013 r. w Gminie Bedlno 100% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe

inwestycyjne stanowiły 16,3 wydatków ogółem budżetu Gminy. Ponadto wysokość wydatków inwestycyjnych w Gminie Bedlno w 2013 r. była znacznie większa niż średni poziom w powiecie kutnowskim (10,6%) i wśród gmin wiejskich w powiatu kutnowskiego.

Wykres 17. Wydatki inwestycyjne w wydatkach ogółem w Gminie Bedlno

w latach 2004 – 2013 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, GUS 2015, stat.gov.pl.

Gmina Bedlno jako jedna z niewielu gmin w Polsce nie posiada zadłużenia, a także charakteryzuje się najniższym poziomem podatków lokalnych w powiecie.

Proinwestycyjna polityka władz lokalnych w latach 2009-2013 spowodowała poprawę wyposażenia infrastrukturalnego Gminy oraz poprawę jakości życia społeczności lokalnej. W okresie 2010-2014 udało się pozyskać 4 167 713,0 zł z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z budżetu UE – 2 590 206,0 zł oraz z budżetu państwa 1 577 507,0 zł, co stanowi niemal 7% budżetu Gminy w każdym z tych lat. Dokonane w tym okresie inwestycje i brak zadłużenia spowodował bardzo dobrą kondycję finansową Gminy.

2 Strategiczne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno – SWOT

Pozytywne, wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno

Korzystne warunki dla produkcji rolnej

Uwzględniając cztery determinanty naturalnych uwarunkowań prowadzenia produkcji rolnej tj.: bonitacja gleb, ukształtowanie terenu, długość okresu wegetacyjnego oraz roczna suma opadów, Gmina Bedlno posiada jedno z najkorzystniejszych w województwie łódzkim warunki dla rozwoju produkcji rolnej. Dominują tu gleby o wysokich wartościach bonitacyjnych, na których prowadzona jest intensywna gospodarka rolna. Przeważają gleby wytworzone z glin lekkich charakteryzujące się wysoką przydatnością rolniczą. Około 80% gruntów ornych zaklasyfikowana jest do kompleksów pszennych, pszenno-żytnich i zbożowo-pastewnych, które nadają się pod uprawę roślin o wysokich wymaganiach glebowych.

Wysoka jakość środowiska naturalnego i niski poziom zanieczyszczenia jego elementów

System ekologiczny Gminy składa się z rolniczej przestrzeni o wysokich walorach bonitacyjnych, obszaru Krajobrazu Chronionego Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, doliny rzeki Ochni, pomników przyrody. Ponadto południowa i południowo-zachodnia część Gminy należy do terenu obszaru chronionego Natura 2000. Obszar chroniony obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z terenami podmokłymi położonymi wzdłuż jej biegu, a także tereny rolnicze oraz mniejsze jej dopływy. Południowy obszar Gminy wraz z doliną rzeki Bzury stanowi strefę ochrony i racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi. Wysoka jakość środowiska wraz z dostępem do jego zasobów, pełnią ważne funkcje ekologiczne, wpływają na jakość życia, a także oddziałują na jakość kapitału ludzkiego.

Dobrze rozwinięta specjalizacja rolna i gospodarstwa specjalistyczne

Na terenie Gminy Bedlno funkcjonuje wiele gospodarstw specjalistycznych (szczególnie w zakresie hodowli bydła, trzody chlewnej, drobiu, zbóż oraz warzywnictwa), stanowiących nowoczesną bazę dla rozwoju rolnictwa. Umiejętności i kwalifikacje rolników oraz infrastruktura istniejąca w tych gospodarstwach umożliwia produkcję na wysokim poziomie. Tradycje rolnicze Gminy, miłość do ziemi, a zarazem nowoczesne zaplecze dla produkcji rolnej spełniające wielokrotnie wymogi i standardy Unii Europejskiej są wizytówką Gminy i bazą dla rozwoju rolnictwa.

Dobrze rozwinięty system doradztwa rolniczego

W Gminie funkcjonuje oddział Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego oferujący profesjonalne usługi doradcze, szkoleniowe i informacyjne dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Ponadto mieszkańcy, rolnicy i przedsiębiorcy mogą skorzystać z usług

informacyjno-doradczych Mobilnego Punktu Informacyjnego w zakresie funduszy europejskich.

Walory przyrodnicze związane z doliną rzeki Bzury

W południowo-zachodniej części Gminy Bedlno dominują tereny zielone położone w dolinie największego na Mazowszu lewostronnego dopływu rzeki Wisły – Bzury. Tereny te należą do obszaru chronionego krajobrazu „Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej”, która obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z doliną rzeki Ochni oraz Neru. Południowy obszar Gminy wraz z doliną rzeki Bzury stanowi strefę ochrony i racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi. Posiada ona uznane zasoby przyrodnicze i kulturowe, stąd też wymaga szczególnej ochrony. Na obszarze Gminy znajdują się tereny łęgowe ptactwa łownego: bażantów, kuropatw oraz wielu gatunków ptactwa wodnego i bagienne.

Sprzyjające warunki do rozwoju OZE, szczególnie elektrowni wiatrowych

Ze względu na właściwości gleb i duży udział terenów użytkowanych rolniczo, istnieją możliwości rozwoju w zakresie pozyskiwania biomasy do produkcji energii elektrycznej. Bardzo wysoki udział gruntów bezleśnych i ukształtowanie powierzchni (równinne) sprzyjają rozwojowi elektrowni słonecznych. Również energetyka wiatrowa posiada na terenie Gminy dogodne warunki rozwoju, wynikające z prędkości wiatru w tej części Polski, rolniczego wykorzystywania terenu, charakteru ukształtowania powierzchni i braku wyraźnych przeszkód terenowych, zakłócających swobodny przepływ powietrza.

Dobrze wyposażone placówki edukacyjne i dobra jakość nauczania

W ciągu ostatnich 10 lat na terenie Gminy Bedlno radykalnej poprawie uległa infrastruktura szkolna. Zmodernizowano placówki szkolne oraz oddziały przedszkolne. Zostały one wyposażone w nowoczesne place zabaw, zmodernizowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt, co pozwoliło przygotować je do zapewnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. Wyposażenie szkół podstawowych w pomoce naukowe jest na poziomie bardzo dobrym. Sieć placówek oświaty i jakość ich nauczania dobrze zaspokajają potrzeby lokalnej społeczności.

Dobry dostęp do placówek usług publicznych kulturalnych, oświatowych, społecznych

Baza lokalowa Gminy Bedlno w zakresie świadczenia usług publicznych niemalże we wszystkich elementach składowych jest adekwatna do obecnych potrzeb mieszkańców. Sieć placówek publicznych w zakresie szkolnictwa, kultury, służby zdrowia, pomocy społecznej odpowiada lokalnym potrzebom i zabezpiecza rozwój społeczno-gospodarczy Gminy w przyszłości. W ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji w placówkach oświatowych oraz wyremontowano i zmodernizowano wszystkie świetlice wiejskie w Gminie, co przyczyniło się do poprawy jakości i standardu realizowanych działań w zakresie oświaty oraz wydarzeń kulturalnych.

Dobre wyposażenie Gminy w infrastrukturę wodociągową

Gmina Bedlno posiada dobre wyposażenie w sieć wodociągową. Inwestycje dokonane w ostatnich latach pozwoliły zniwelować istniejące braki. W ciągu ostatnich 20 lat wybudowano między innymi ponad 108 km sieci wodociągowej oraz 29 km przyłączy do sieci. Oddano także do użytku dwie stacje wodociągowe oraz zmodernizowano jedną, wybudowano dwie studnie głębinowe. Istniejąca infrastruktura wodociągowa zaspokaja potrzeby mieszkańców Gminy.

Dobry stan i gęstość dróg gminnych

Sieć dróg w Gminie jest wystarczająca, jakość i stan nawierzchni dróg gminnych jest dobry. W ostatnich latach Gmina Bedlno zrealizowała szereg inwestycji w celu poprawy jakości i stanu nawierzchni dróg gminnych. Problemem pozostaje jakość i stan nawierzchni dróg powiatowych oraz krajowych.

Dobra kondycja finansowa Gminy

W polityce budżetowej Gminy Bedlno od lat zachowywana jest równowaga budżetowa. Gmina Bedlno jako jedna z niewielu gmin w Polsce nie posiada zadłużenia, jednocześnie przy najniższym poziomie podatków lokalnych w powiecie. W okresie ostatnich lat udało się pozyskać środki finansowe na realizację wielu inwestycji, a racjonalna gospodarka finansami samorządu skutkuje bardzo dobrą kondycją finansową Gminy.

Proinwestycyjna polityka władz samorządowych

Gospodarka budżetowa Gminy Bedlno charakteryzuje się w porównaniu z gminami powiatu kutnowskiego wyższymi wydatkami inwestycyjnymi w stosunku do całkowitych wydatków Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat wydatki inwestycyjne Gminy kształtowały się na poziomie porównywalnym do średniego poziomu osiąganego w kraju. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 16,3% wydatków ogółem budżetu Gminy. Ponadto wysokość wydatków inwestycyjnych w Gminie Bedlno w 2013 r. była znacznie większa niż średni poziom w powiecie kutnowskim (10,6%) i wśród gmin wiejskich w powiatu kutnowskiego.

Negatywne, wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno

Wysoki poziom bezrobocia ukrytego

Od lat poziom bezrobocia w Gminie Bedlno utrzymuje się na względnie stałym poziomie (8-9%). Rzeczywiste bezrobocie w Gminie jest jednak dużo wyższe ze względu na występujące tu zjawisko bezrobocia ukrytego. Jest to zjawisko charakterystyczne dla obszarów wiejskich, gmin typowo rolniczych. Szczególnym problemem Gminy pozostaje niekorzystna struktura bezrobotnych.

Słabo rozwinięty sektor gospodarczy

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy jest znacznie niższa od średniej w innych jednostkach terytorialnych. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest w Gminie Bedlno ponad 2-krotnie mniejszy niż średnia w województwie łódzkim. Słabo rozwinięty jest ponadto sektor usług i produkcji. Wśród mieszkańców Gminy głównym źródłem utrzymania pozostaje rolnictwo.

Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców

Pod względem liczby osób pracujących na 1000 ludności Gmina Bedlno osiąga wskaźniki na poziomie około 102 osób. W porównaniu ze średnią dla powiatu sytuacja wygląda wyjątkowo niekorzystnie. Podobnie jest w porównaniu ze średnią dla województwa (223 osób w województwie na 1000 ludności w 2014 r.). Świadczy to nie tylko o występowaniu wysokiego poziomu bezrobocia ukrytego, ale także o niskiej przedsiębiorczości społeczności Gminy Bedlno.

Niska aktywność obywatelska mieszkańców

Wśród społeczności lokalnej Gminy dominuje postawa bierności i apatii, postawa oczekiwania na rozwiązanie wielu problemów. Niska aktywność działania mieszkańców Gminy ma odzwierciedlenie w małej przedsiębiorczości i dużym bezrobociu występującym na terenie Gminy. Ponadto niska aktywność społeczności lokalnej charakteryzuje się niskim zaangażowaniem społeczeństwa w działania prowadzone przez samorząd oraz słabo rozwiniętym sektorem organizacji pozarządowych, niskim poziomem więzi wspólnoty samorządowej.

Niski poziom wykształcenia mieszkańców

Gmina Bedlno charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia społeczności lokalnej. W Gminie Bedlno dominują osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym. Ta niekorzystna struktura wykształcenia jest istotną przeszkodą w znalezieniu pracy i utrzymaniu się na rynku pracy.

Odptyw ludzi młodych, wykształconych za granicę i do innych ośrodków w kraju

Ponadto naturalną tendencją jest skłonność młodych, wykształconych ludzi do emigrowania ze wsi do miast. Ta sytuacja dodatkowo niekorzystnie oddziałuje sprawiając, że poziom wykształcenia mieszkańców pozostaje na stosunkowo niskim poziomie.

Systematyczny spadek liczby ludności

Na terenie Gminy Bedlno w ostatnich latach zaobserwować można niekorzystne tendencje w sytuacji demograficznej. Ujemny i stale pogłębiający się przyrost naturalny, migracja ludzi młodych, „starzenie się” mieszkańców oraz wyludnianie się Gminy, to tendencje demograficzne mocno rysujące się w ostatnich latach. Przyczyną utrzymującej się tej negatywnej tendencji są emigracje ludzi w wieku produkcyjnym, szczególnie ludzi młodych w poszukiwaniu zatrudnienia (od lat utrzymujące się ujemne saldo migracji) oraz ujemny przyrost naturalny.

Niekorzystna struktura demograficzna

W okresie ostatnich 20 lat maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie wzrasta odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Oznacza to, że społeczeństwo Gminy Bedlno ulega procesowi starzenia się. Jest to zjawisko demograficzne charakterystyczne dla całego kraju i województwa łódzkiego, jednak podkreślić należy, że w porównaniu do sytuacji w powiecie kutnowskim i w województwie łódzkim struktura demograficzna Gminy Bedlno kształtuje się niekorzystnie.

Niedostateczna oferta specjalistycznych usług medycznych

Na terenie Gminy Bedlno funkcjonują cztery niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oferujące usługi opieki medycznej (interna, pediatria, laryngologia, kardiologia, ortopedia, neurologia, okulistyka, oraz stomatologia). Najbliższa placówka świadcząca specjalistyczne usługi medyczne zlokalizowana jest w Kutnie oddalonym o 18 km.

Duży udział eternitowych pokryć dachowych

Na terenie Gminy Bedlno występuje duża ilość wyrobów zawierających azbest w postaci pokryć dachowych – płyt azbestowo cementowych (eternit) falistych oraz płaskich typu „karo”, o łącznej powierzchni 625431 m². Na terenie występują również rury wodociągowe azbestowo cementowe (23585 m - bez możliwości oceny ich stanu), które muszą zostać wycofywane z użytkowania.

Brak przygotowanych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych

Pozyskanie inwestorów zewnętrznych dla Gminy może być bardzo ważnym impulsem rozwojowym związanym z powstaniem nowych miejsc pracy, a także z dochodami do budżetu Gminy. Brak wolnych, uzbrojonych terenów ogranicza możliwości rozwoju nowych podmiotów gospodarczych i obniża atrakcyjność inwestycyjną Gminy.

Niski poziom wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną

Negatywne znaczenie dla rozwoju Gminy Bedlno ma brak infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków, choć w tym przypadku uzależnione jest to m.in. od charakteru wiejskiej sieci osadniczej. Docelowym rozwiązaniem odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych z terenu Gminy powinno być wybudowanie zbiorczych lokalnych układów sieciowych kanalizacji sanitarnej, indywidualnych oczyszczalni przydomowych.

Pozytywne, zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno

Korzystne położenie Gminy w centrum kraju oraz bliskość autostrady A2

Gmina wiejska Bedlno zlokalizowana jest w centrum kraju, w północnej części województwa łódzkiego. Zlokalizowana jest korzystnej odległości od stolicy kraju (130 km) oraz większych miast takich jak Poznań (178 km), Łódź (55 km) i dobrze z nimi skomunikowana. Przy zachodniej granicy Gminy przebiega autostrada A1 z dwoma węzłami zjazdowymi w miejscowościach Kotliska – węzeł „Kutno-Wschód”, Sójki – węzeł „Kutno-Północ” oraz

Oszkowice – węzeł „Piątek”, biegnąca z północy na południe kraju. Ponadto w odległości 40 km od Gminy znajduje się skrzyżowanie autostrad A1 i A2, co stwarza Gminie dodatkowe korzyści lokalizacyjne.

Bliskość Kutnowskiej Strefy Przemysłowej

W bezpośrednim sąsiedztwie Bedlna, w gminie Żychlin zlokalizowana jest podstrefa „Żychlin” Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której inwestorzy mają możliwość skorzystania z pomocy publicznej. Skutkiem lokalizacji ŁSSE jest lokalizacja wielu firm, w tym zagranicznych, które stanowią dla mieszkańców Gminy Bedlno ważne źródło pracy i utrzymania.

Bliskość największych miast w Polsce (Warszawa, Łódź, Poznań) stanowiących duże rynki zbytu dla produktów rolnych

Korzystna lokalizacja Gminy Bedlno w strukturze osadniczej kraju, centralne położenie oraz położenie w układzie komunikacyjnym powoduje, że duże miasta takie jak Warszawa, Łódź, Poznań stanowią atrakcyjne rynki zbytu dla produktów rolnych.

Bliskość dynamicznych ośrodków miejskich (Kutno, Łowicz oraz Łódź, Warszawa) stanowiących atrakcyjne centra usługowe

Lokalizacja Gminy Bedlno blisko atrakcyjnych i dynamicznie rozwijających się ośrodków miejskich, dodatkowo wzmocniona dobrym systemem komunikacji generuje wysoką dostępność mieszkańców Gminy do usług wyższego rzędu (atrakcyjnej oferty handlowo-usługowej, kulturalnej czy oświatowej).

Sprzyjająca polityka Unii Europejskiej w zakresie wspierania rolnictwa

Wspólna Polityka Rolna UE stwarza szereg możliwości dla rozwoju wsi i produkcji rolnej. Promuje restrukturyzację i modernizację rolnictwa, motywuje do aktywności inwestycyjnej rolników. Przewiduje się, że w okresie finansowania w latach 2014-2020, na realizację Wspólnej Polityki Rolnej w krajach Unii Europejskiej przeznaczonych zostanie 435,5 mld euro.

Dynamicznie rosnący popyt na polskie produkty rolne na rynkach międzynarodowych

Otwarcie granic na polskie produkty rolne, które charakteryzują się wysoką jakością i konkurencyjnymi cenami spowodował dynamicznie rosnący popyt. Poprawiające się relacje cenowe środków produkcji w rolnictwie i produktów rolnych mają korzystny wpływ na sytuację ekonomiczną gospodarstw rolnych, i pobudzają proces modernizacji rolnictwa.

Dostępność funduszy Unii Europejskiej

W ramach polityki krajowej oraz polityki regionalnej w perspektywie finansowej 2014-2020 zarezerwowano istotną pulę środków finansowych wspierających m.in. rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, przedsiębiorczość, tworzenie nowych miejsc pracy czy rozwój oferty

edukacyjnej. Fundusze te mogą stanowić istotny impuls rozwojowy dla Gminy i przyczynić się do aktywizacji mieszkańców, zwiększenia ich udziału w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym.

Sprzyjająca krajowa i europejska polityka w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 zakłada się wzrost efektywności energetycznej gospodarki, jak i ogólne zmniejszenie zużycia energii poprzez racjonalizację jej wykorzystania. Zakłada się inicjowanie, promowanie i wspieranie projektów energetycznych, szczególnie z zakresu: rozwoju OZE, przedsięwzięć służących racjonalizacji gospodarowania energią oraz zwiększenia efektywności wykorzystania energii.

Negatywne, zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Bedlno

Niedostateczny stan dróg powiatowych w Gminie

Obecny stan dróg powiatowych wymaga podjęcia działań inwestycyjnych w celu poprawy ich stanu technicznego. Około 60% dróg powiatowych wymaga przebudowy polegającej na wzmocnieniu konstrukcji oraz poprawie parametrów geometrycznych. W ostatnich kilkunastu latach utrzymuje się bardzo niski poziom finansowania modernizacji i utrzymania dróg powiatowych, co jest podstawową przyczyną ich złego stanu.

Niekorzystne zmiany klimatyczne negatywnie wpływające na produkcję rolną

Postępujące w skali globalnej zmiany klimatyczne, skutkujące coraz częściej występującymi zjawiskami suszy, ekstremalnymi opadami i powodzią oraz innymi zjawiskami niosącymi negatywne skutki stanowią istotne zagrożenie dla prowadzenia produkcji rolnej.

Niekorzystna dla samorządów polityka finansowa państwa

W ostatnich latach wprowadzane są niekorzystne zmiany prawne, powodujące wzrost kosztów realizacji zadań własnych samorządu terytorialnego, w tym szczególnie w zakresie oświaty i pomocy społecznej. Wzrost tych obciążeń systematycznie pogarsza kondycję finansową polskich samorządów.

Niekorzystna polityka państwa w zakresie finansowania usług medycznych

Realizowana od wielu lat reforma służby zdrowia nie przynosi spodziewanych efektów, a dostępność do usług medycznych (szczególnie specjalistycznych) jest nieadekwatna do potrzeb mieszkańców. Szczególnie problem ten jest widoczny na obszarach wiejskich.

Rosnąca liczba i poziom skomplikowanych przepisów prawnych na szczeblu krajowym, utrudniających funkcjonowanie podmiotów gospodarczych

Polski system prawny w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej jest wyjątkowo nieprzyjazny. Dotyczy to szczególnie młodych i niedoświadczonych przedsiębiorców oraz procedur związanych z uruchomieniem działalności gospodarczej. Kluczowe przy tym są bariery związane z wymogami ochrony środowiska, a także niejasność i niejednoznaczność przepisów prawa. Są one także zbyt skomplikowane, a procedury czasochłonne.

Skomplikowane przepisy i procedury pozyskiwania i rozliczania środków z funduszy UE na poziomie samorządu wojewódzkiego

Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE, będących do dyspozycji na poziomie regionalnym jest utrudnione skomplikowanymi i czasochłonnymi przepisami prawnymi. Również rozliczanie pozyskanych projektów jest uciążliwe ze względu na nieczytelne przepisy i procedury.

Problemy strukturalne i instytucjonalne związane z niedostosowaniem polskiego systemu edukacyjnego do potrzeb pracodawców

W ostatnich latach nastąpiły duże zmiany na rynku pracy, które doprowadziły do dysproporcji między podażą i popytem w ujęciu ilościowym i strukturalnym. Przyczyną tych dysproporcji jest między innymi niedostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Problemy strukturalne, a przede wszystkim instytucjonalne utrudniają dziś działania dostosowawcze, czyli m.in. zmianę modelu edukacyjnego, programów kształcenia.

3 Wizja rozwoju i cele strategiczne rozwoju Gminy Bedlno

Proces budowania strategii rozwoju rozpoczyna się od określenia wizji rozwoju i misji jednostki terytorialnej. Wizja rozwoju jednostki terytorialnej to pożądany i oczekiwany w przyszłości stan jej rozwoju, obraz, który chcemy osiągnąć. Wizja określa rangę i atrakcyjność danej jednostki, profil gospodarczy, jakość życia mieszkańców, odzwierciedla aspiracje lokalne. Wskazuje kluczowe idee, wokół których następować powinna integracja lokalna i budowanie tożsamości terytorialnej. Jest wyobrażeniem przyszłości jednostki terytorialnej.

Wizja rozwoju Gminy Bedlno

Gmina Bedlno – terytorium specjalistycznego rolnictwa z rozwiniętym zapleczem dla jego rozwoju, oferująca wysoką jakość życia oraz dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców

Tak określona wizja rozwoju Gminy Bedlno dekomponowana została na trzy cele strategiczne (których realizacja umożliwi osiągnięcie wskazanej powyżej wizji):

- I. Wzmacnianie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;
- II. Restrukturyzacja lokalnej gospodarki;
- III. Poprawa warunków życia mieszkańców.

W toku dalszych prac nad Strategią, cele strategiczne zostały rozpisane na cele operacyjne, te zaś na zadania strategiczne (drzewo celów).

Tabela 35. Układ celów strategicznych i operacyjnych w Strategii Gminy Bedlno

Cele strategiczne	I. Wzmacnianie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	II. Restrukturyzacja lokalnej gospodarki	III. Poprawa warunków życia mieszkańców
Cele operacyjne	I.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy I.2. Budowanie zasobów ludzkich	II.1. Wspieranie rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych II.2. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa	III.1. Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną III.2. Poprawa jakości usług publicznych III.3. Ochrona środowiska przyrodniczego

4 Cele operacyjne i zadania strategiczne

Tabela 36. Drzewo celów strategicznych Gminy Bedlno

Wizja rozwoju			
Gmina Bedlno – terytorium specjalistycznego rolnictwa z rozwiniętym zapleczem dla jego rozwoju, oferująca wysoką jakość życia oraz dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców			
Cele strategiczne	I. Wzmacnianie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	II. Restrukturyzacja lokalnej gospodarki	III. Poprawa warunków życia mieszkańców
Cele operacyjne	I.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy	II.1. Wspieranie rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych	III.1. Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną
Zadania strategiczne	1.1. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i innych form integracji	1.1. Wspieranie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego	1.1. Gazyfikacja Gminy
	1.2. Promowanie pozytywnych przykładów aktywności społecznej	1.2. Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów wokół ciągów komunikacyjnych	1.2. Budowa sieci kanalizacyjnej
	1.3. Rozwój działalności świetlic środowiskowych	1.3. Promocja samozatrudnienia i pomoc informacyjno-doradcza dla mikro i małych przedsiębiorstw	1.3. Modernizacja sieci wodociągowej i hydrofornii
	I.2. Budowanie zasobów ludzkich	1.4. Promocja potencjału Gminy i możliwości inwestycyjnych	1.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej
	2.1. Wspieranie zawodowej mobilności mieszkańców	II.2. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa	III.2. Poprawa jakości usług publicznych
	2.2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych	2.1. Wspieranie rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych	2.1. Zwiększenie dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych
	2.3. Zwiększenie przedsiębiorczości i otwartości dzieci i młodzieży	2.2. Wspieranie integracji rolników (m.in. promowanie powstawania grup producenckich)	2.2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców
	2.4. Utworzenie filii szkoły średniej	2.3. Budowa targowiska dla produktów rolnych	2.3. Wspieranie tradycji i folkloru jako form dziedzictwa kulturowego Gminy
		2.4. Wspieranie rozwoju agroturystyki	2.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
			III.3. Ochrona środowiska przyrodniczego
			3.1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
			3.2. Promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii
			3.3. Wspieranie edukacji ekologicznej

Cel operacyjny I.1.

Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy

Kapitał społeczny jest istotnym czynnikiem warunkującym rozwój społeczno-gospodarczy. Podstawowymi elementami kapitału społecznego są zaufanie społeczne i zdolność do współpracy, które mają bezpośrednie przełożenie na poziom aktywności mieszkańców w życiu Gminy. Budowanie kapitału społecznego wiąże się z rozwojem jakości stosunków międzyludzkich, umiejętności współpracy, klimatu organizacyjnego oraz wzajemnego zaufania.

Wśród społeczności lokalnej Gminy dominuje postawa bierności i apatii, postawa oczekująca na rozwiązanie wielu problemów. Niska aktywność działania mieszkańców Gminy ma odzwierciedlenie w małej przedsiębiorczości i dużym bezrobociu występującym na terenie Gminy. Ponadto bierność społeczności lokalnej przekłada się na niski poziom zaangażowania społeczeństwa w działania prowadzone przez samorząd oraz słabo rozwiniętym sektorem organizacji pozarządowych, niskim poziomem więzi wspólnoty samorządowej.

Zadania strategiczne:

1. **Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i innych form integracji** – zadanie to ma na celu rozwój trzeciego sektora poprzez m.in. promocję wolontariatu, kształcenie liderów lokalnych, promocję sektora ekonomii społecznej. Realizacja tego zadania sprzyjać ma również nawiązywaniu stałej współpracy między organizacjami pozarządowymi oraz współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Kluczowe znaczenie ma w tym zakresie budowanie partnerskiej relacji samorządu z trzecim sektorem w kreowaniu i realizacji długookresowej polityki rozwoju.
2. **Promowanie pozytywnych przykładów aktywności społecznej** – zadanie to ma na celu kreowanie różnorodnych formy aktywizacji mieszkańców (szczególnie ludzi młodych oraz osób w wieku emerytalnym) oraz wzajemną pomoc i rozwiązywanie problemów. Realizacja tego zadania przebiegać może np. w formie konkursów np. na społecznika roku, ucznia roku, itp., jako impreza towarzysząca największemu lokalnemu świętu. Ważne jest przygotowanie jasnych zasad konkursowych i szerokie zaangażowanie opinii publicznej, a po rozstrzygnięciu szeroka promocja i zaprezentowanie laureatów i ich osiągnięć w środowisku lokalnym.
3. **Rozwój działalności świetlic środowiskowych** — na terenie Gminy istnieje kilka świetlic środowiskowych, stanowiących doskonałą bazę dla organizacji różnorodnych form spędzania wolnego czasu, rozwoju talentów dzieci i młodzieży, aktywizacji mieszkańców poszczególnych sołectw. Świetlice w ostatnich latach zostały podane działaniom modernizacyjnym i stanowią atrakcyjne miejsce do aktywizacji i integracji mieszkańców Gminy. Wyzwaniem pozostaje uaktywnienie działalności świetlic środowiskowych oraz rozwój ich oferty.

Cel operacyjny I.2.

Budowanie zasobów ludzkich

Kapitał ludzi to najważniejszy zasób jednostki terytorialnej, decydujący o rozwoju społeczno-gospodarczym. Cechy mieszkańców, takie jak: wiedza, umiejętności, przedsiębiorczość czy otwartość postrzegane są jako strategiczny potencjał, dający szanse rozwoju w gospodarce opartej na wiedzy. Na znaczeniu zyskuje idea uczenia się przez całe życie i różne formy edukacji ustawicznej.

Gmina Bedlno charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem wykształcenia społeczności lokalnej, który jednak sukcesywnie wzrasta. Dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną. W ciągu ostatnich lat na terenie Gminy Bedlno zmodernizowano placówki szkolne oraz oddziały przedszkolne zostały wyposażone w nowoczesne place zabaw, zmodernizowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt, co pozwoliło przygotować je do zapewnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. Sieć placówek oświaty i jakość w nich nauczania (na poziomie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego) dobrze zaspokajają potrzeby lokalnej społeczności. Wyzwaniem pozostaje animacja oferty rozwoju umiejętności, kompetencji i prorynkowych postaw wśród mieszkańców Gminy.

Zadania strategiczne:

- 1. Wspieranie zawodowej mobilności mieszkańców** – wymogiem współczesnej gospodarki jest umiejętność dostosowania się pracowników do wymogów rynku pracy. Elastyczność zawodowa (gotowość do zmiany zawodu czy doskonalenie i poszerzanie swoich kwalifikacji zawodowych) oraz mobilność przestrzenna (gotowość do zmiany miejsca pracy) jest warunkiem koniecznym funkcjonowania na rynku pracy. Wyzwaniem i zadaniem strategicznym staje się organizacja i ułatwianie dostępu do różnorodnych form edukacji: kursów, warsztatów, szkoleń zawodowych, umożliwiających podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy.
- 2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych** – zadaniem to eksponuje konieczność wspierania rozwoju kompetencji i umiejętności praktycznych dzieci i młodzieży, głównie poprzez organizację różnego rodzaju form zajęcia pozalekcyjnych. Zajęcia te powinny koncentrować się na rozwoju twórczych i aktywnych postaw działania oraz rozwoju własnych zainteresowań i kompetencji osobistych. Powinny stanowić ciekawą alternatywę dla biernych form spędzania czasu wolnego, a w konsekwencji przyczyniać się do ograniczania powstawania zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży.
- 3. Zwiększenie przedsiębiorczości i otwartości dzieci i młodzieży** – zadanie to eksponuje konieczność wspierania przedsiębiorczych postaw wśród młodego pokolenia mieszkańców Gminy, rozwój ich samorządności i samoorganizacji w rozwiązywaniu własnych problemów. Konieczne jest promowanie kreatywności i innowacyjności w działaniu, podnoszenie motywacji do wychodzenia poza własne otoczenie,

co w przyszłości zwiększy akceptację i zrozumienie zmian zachodzących na rynku pracy i otoczeniu ich działania.

4. **Utworzenie filii szkoły średniej** – zadanie to odzwierciedla aspiracje mieszkańców oraz stwarza szanse kontynuacji kształcenia na poziomie średnim większej grupie młodzieży. Bliskość przestrzenna szkoły średniej ogranicza materialną barierę dostępu do edukacji. Funkcjonowanie na terenie gminy wiejskiej szkoły średniej zwiększa zarazem jej atrakcyjność i poprawia wizerunek jednostki terytorialnej.

Cel operacyjny II.1.

Wspieranie rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych

Gmina Bedlno ma charakter rolniczy, a sektor gospodarczy (przemysłowo-usługowy) jest bardzo słabo rozwinięty. Liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców dalece odbiega od średniej osiąganej w innych, podobnych jednostkach terytorialnych. W strukturze gospodarczej dominują podmioty bardzo małe, działające głównie w sektorze tradycyjnych usług. Przeważająca większość tych podmiotów funkcjonuje w formie organizacyjno-prawnej osoby fizycznej. Taka struktura lokalnego sektora gospodarczego wskazuje na słabość kapitałową i dużą podatność na wahania rynkowe.

Ponadto w Gminie występuje duże bezrobocie, szczególnie wśród ludzi młodych. W środowisku lokalnym występuje słabość pro-przedsiębiorczych postaw, dominuje niska aktywność własna i bierność w działaniu.

Rozwiązaniem tych lokalnych problemów może być rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Gminy. Jest to także szansa na restrukturyzację rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój Gminy (obszarów wiejskich). Dynamizacja rozwoju podmiotów gospodarczych to z jednej strony zwiększenie podaży dóbr i usług na lokalnym rynku, z drugiej tworzenie nowych miejsc pracy (co w konsekwencji poprawia jakość życia oraz zwiększa wpływy do budżetu Gminy).

Zadania strategiczne:

1. **Wspieranie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego** – Gmina Bedlno posiada dobrze rozwinięte zaplecze produkcyjne dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i przetwórczego. Zadaniem władz lokalnych jest promocja tego potencjału oraz stwarzanie dobrych warunków dla rozwoju działalności produkcyjnej w tej sferze.
2. **Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów wokół ciągów komunikacyjnych dla rozwoju działalności gospodarczej** – usytuowanie Gminy w centrum kraju, a zarazem przy drodze krajowej stwarza optymalne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej (szczególnie sektora usług w zakresie obsługi ruchu tranzytowego). W przestrzeni Gminy konieczne jest wyodrębnienie, zabezpieczenie w planie przestrzennego zagospodarowanie i infrastrukturalne wyposażenie terenów (wyłączonych z rozwoju produkcji rolnej) wokół ciągów komunikacyjnych, stanowiących najbardziej atrakcyjne obszary dla nowych lokalizacji gospodarczych.
3. **Promocja samozatrudnienia i pomoc informacyjno-doradcza dla mikro i małych przedsiębiorstw** - rozwój sektora mikro i małych podmiotów gospodarczych wymaga wsparcia instytucjonalnego i stworzenia jednostki informacyjno-doradczej ułatwiającej rozpoczęcie działalności gospodarczej, oferującej kompleksową pomoc w momencie uruchamiania nowej aktywności. Jednostka taka powinna asystować przy rozpoczęciu działalności osobom posiadającym pomysł na własną firmę

(w formalnościach administracyjnych, w poszukiwaniu informacji czy źródeł wsparcia finansowego, itp.). Konieczne jest wsparcie informacyjne o różnych formach pomocy oferowanych przez inne instytucje funkcjonujące w regionie - stworzenie swoistego lokalnego pośrednika w dostarczaniu informacji.

4. **Promocja potencjału Gminy i możliwości inwestycyjnych** – zadanie to klasyczny obszar aktywności samorządu lokalnego. Dla rozwoju Gminy konieczne jest eksponowanie strategicznych potencjałów Gminy, niepowtarzalnych atutów i możliwości inwestycyjnych, promowanie pozytywnego wizerunku Gminy. Jest to element konieczny zarówno dla pozyskania nowych inwestorów (marketing zewnętrzny), jak i budowania zadowolenia i satysfakcji mieszkańców Gminy (marketing wewnętrzny).

Cel operacyjny II.2.

Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa

Gmina Bedlno posiada wyjątkowo korzystne naturalne warunki dla rozwoju produkcji rolnej. W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 teren Gminy zakwalifikowany został do obszaru funkcjonalnego posiadającego sprzyjające warunki dla rozwoju intensywnego i konkurencyjnego rolnictwa i nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego.

Wiele gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie Gminy to nowoczesne i efektywnie funkcjonujące podmioty. Ponadto funkcjonuje tu wiele gospodarstw specjalistycznych (szczególnie w zakresie hodowli bydła, drobiu oraz warzywnictwa), stanowiących nowoczesne zaplecze rolne województwa łódzkiego. Umiejętności i kwalifikacje rolników oraz istniejąca infrastruktura w tych gospodarstwach umożliwia produkcję na wysokim, europejskim poziomie. Tradycje rolnicze Gminy i miłość do ziemi dodatkowo wzmacniają ten niepodważalny atut Gminy.

Z drugiej jednak strony rolnictwo jest obszarem gospodarki wciąż wymagającym restrukturyzacji. Jest to proces długotrwały i wymaga wsparcia oraz przejrzystej polityki na poziomie kraju. Istniejące rozdrobnienie gospodarstw, niska mechanizacja produkcji rolnej, trudne warunki życia na obszarach wiejskich, starzenie się wsi oraz niska opłacalność produkcji rolnej, to tylko nieliczne problemy z jakimi boryka się rolnictwo na terenie Gminy Bedlno.

Zadania strategiczne:

1. **Wspieranie rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych** – zadaniem władz samorządowych Gminy jest stwarzanie umiejętności „łapania” szans jakie niesie rynkowe otoczenie oraz polityka rolna Unii Europejskiej (np. ułatwianie dostępu do wiedzy i informacji, szkoleń, wyjazdów edukacyjnych itp.) koniecznych do dalszego rozwoju tych gospodarstw. Uwaga władz samorządowych powinna także być skierowana na eksponowanie i promocję tego potencjału oraz kreowanie pozytywnego wizerunku rolnika i rolnictwa.
2. **Wspieranie różnorodnych form integracji rolników** – rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych istniejących na terenie Gminy wymaga zachęcania rolników do zrzeszania się, organizowania i powstawania różnych form wspólnego działania, tworzenia płaszczyzn wymiany informacji, doświadczeń i nowych pomysłów. Konieczna jest integracja rolników i konsolidacja siły oddziaływania na pośredników i odbiorców produkcji rolnej. Jedną z form takiego działania w sferze produkcyjnej są powszechnie promowane grupy producenckie.
3. **Budowa targowiska dla płodów rolnych** – na terenie Gminy brak jest placu targowego umożliwiającego rozwój handlu, głównie płodami rolnymi. Wyzwaniem dla władz samorządowych jest zaprojektowanie i wybudowanie takiego obiektu wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogą dojazdową, miejscami postojowymi, wiatami

targowymi, zapleczem sanitarnym itp.). Kompleks taki powinien mieć wielofunkcyjne przeznaczenie i stanowić miejsce organizacji wielu innych wydarzeń o charakterze społecznym i gospodarczym (np. miejsce organizacji jarmarków, sprzedaży produktów tradycyjnie wytworzonych).

4. **Wspieranie rozwoju agroturystyki** – Gmina Bedlno posiada przeciętne warunki dla rozwoju agroturystyki. Jedynie na niektórych obszarach Gminy możliwy jest rozwój agroturystyki jako pola wspierającego wielofunkcyjny rozwój gospodarczy. Bazą dla rozwoju turystyki jest potencjał Bzury, istniejący rezerwat cennych gatunków roślin i zwierząt, pałac w Orłowie, a także naturalne rozlewiska rzek oraz zasoby zwierzyny leśnej stwarzające warunki dla promocji i rozwoju łowiectwa i myślistwa, a także dla budowy produktu szlaku dla turystyki aktywnej i wypoczynkowej („W centrum Polski”). W Gminie Bedlno może zafunkcjonować także agroturystyka bazująca na naturalnej żywności i tradycyjnie wytworzonych produktach. Zadaniem władz lokalnych jest przede wszystkim promocja tego potencjału i motywowanie do podejmowania tego typu inicjatyw.

Cel operacyjny III. 1.

Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną

W Gminie Bedlno z uwagi na istniejące walory przyrodnicze, wyzwaniem stała się ochrona terenów najcenniejszych przyrodniczo przed negatywnymi skutkami działalności człowieka. Ponadto wyposażenie w infrastrukturę stanowi fundamentalny element kształtowania warunków życia mieszkańców i budowania konkurencyjności Gminy. Dla poprawy jakości życia i stworzenia atrakcyjniejszych warunków dla rozwoju gospodarczego w Gminie Bedlno, w najbliższej perspektywie czasowej, konieczny jest wzmożony wysiłek inwestycyjny w trzech obszarach mediów infrastrukturalnych – gazyfikacja, kanalizacja oraz modernizacja hydrofornii i wymiana sieci wodociągowej.

Ponadto szeroko rozumiana dostępność komunikacyjna Gminy Bedlno (zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna, dostępność do komunikacji kołowej i kolejowej) pozostaje wciąż wyzwaniem i wymaga wzmożonego wysiłku inwestycyjnego, szczególnie w zakresie poprawy stanu jakości dróg o charakterze ponadlokalnym.

Zadania strategiczne:

1. **Gazyfikacja Gminy** – Gmina Bedlno nie ma dostępu do gazu przewodowego, więc mieszkańcy wykorzystują gaz propan butan przechowywany w butlach i zbiornikach przydomowych. W mieszkaniach przeważają indywidualne źródła ciepła, w których stosowane są różne rozwiązania jednak z przewagą wykorzystania węgla do opału. Dostarczenie na teren Gminy najtańszego czynnika energetycznego, jakim w obecnej chwili jest gaz niewątpliwie poprawi zarówno atrakcyjność inwestycyjną Gminy, jak i warunki życia mieszkańców.
2. **Budowa sieci kanalizacyjnej** – ograniczeniem dla rozwoju Gminy Bedlno jest brak infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy, co związane jest z charakterem wiejskim Gminy oraz strukturą zabudowy. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy ma na celu przede wszystkim poprawę warunków dla rozwoju Gminy oraz istotnie wpłynie na stan środowiska naturalnego (likwidacja wielokrotnie nieuszczelnionych szamb, poprawa stanu czystości wód).
3. **Modernizacja sieci wodociągowej i hydrofornii** – Gmina Bedlno posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociagową. Problemem pozostają jednak kilkunastokilometrowe fragmenty tej sieci wybudowane z przestarzałych technologicznie rur azbestowych i konieczność ich wymiany na nową technologicznie sieć. Konieczna jest także modernizacja istniejących hydrofornii, które istotnie decydują o jakości wody pitnej w Gminie.
4. **Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej** - sieć dróg gminnych jest adekwatna do potrzeb lokalnych. Wyzwaniem pozostaje jednak poprawy nawierzchni tych dróg oraz rozwój infrastruktury towarzyszącej. Ponadto wzrastająca liczba pojazdów, wzrost ruchu drogowego w Gminie, wymaga poprawy bezpieczeństwa drogowego poprzez sukcesywne zwiększanie miejsc oświetlonych na terenie Gminy. Realizacja tego zadania strategicznego wpłynie niewątpliwie na poprawę

bezpieczeństwa, szczególnie na terenach zurbanizowanych Gminy, a zarazem poprawi estetykę i wizerunek Gminy.

Cel operacyjny III. 2.

Poprawa jakości usług publicznych

Dostępność i jakość oferowanych usług w placówkach publicznych jest podstawowym determinantem jakości życia w gminie i często stanowi podstawę decyzji o wyborze danej przestrzeni jako miejsca zamieszkania. Dotyczy to przede wszystkim usług edukacyjnych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i rekreacji. Słaby bądź utrudniony dostęp mieszkańców do infrastruktury i usług społecznych stanowi często podstawę do emigracji mieszkańców.

Gmina Bedlno charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią placówek usług publicznych. W większości przypadków również jakość oferowanych usług jest adekwatna do potrzeb lokalnych. Wzmocnienia wymagają specjalistyczne usługi medyczne, oferta spędzania wolnego czasu oraz zwiększona dbałość o tożsamość mieszkańców i dziedzictwo kulturowe Gminy.

Zadania strategiczne

1. **Zwiększenie dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych** – pogarszający się stan zdrowotności mieszkańców, nieskuteczna reforma służby zdrowia wymaga ze strony władz samorządowych wzmożonej uwagi i środków finansowych na poprawę dostępu do specjalistycznych usług medycznych. Realizacja tego zadania wymaga rozpoznania i stworzenia oferty specjalistycznych usług medycznych adekwatnych do potrzeb lokalnej społeczności.
2. **Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców** – rozwój Gminy Bedlno wymaga wzmocnienia integracji małych środowisk i różnych grup społecznych, w konsekwencji wzrostu solidarności i samorządności społecznej oraz zwiększenia zaangażowania się mieszkańców w rozwiązywanie problemów lokalnych. Skutecznym środkiem realizacji tego celu jest wspieranie organizacji różnych form rekreacji i spędzania czasu wolnego poprzez m.ni. budowę amfiteatru, modernizację stadionu gminnego, budowę siłowni oraz parku linowego, które służyć mają rozszerzeniu oferty aktywnego spędzania czasu wolnego. W realizację tego zdania powinien zaangażowany być sektor organizacji pozarządowych i innych grup już istniejących w Gminie (np. koła gospodyń, straże pożarne czy zespoły śpiewacze).
3. **Wspieranie tradycji i folkloru jako form dziedzictwa kulturowego Gminy** – Gmina Bedlno przynależy do gmin o bogatej historii i tradycjach, posiada odrębność kulturową. Ten niepowtarzalny potencjał stanowi o poczuciu tożsamości mieszkańców i może być istotnym walorem rozwoju społeczno-gospodarczego (np. potencjał podnoszący atrakcyjność Gminy dla rozwoju agroturystyki czy oferta kulturalna Gminy). Zasoby te wymagają jednak dokapitalizowania i wyeksponowania oraz zwiększenia partycypacji mieszkańców w ich kultywowaniu i rozpowszechnianiu na zewnątrz.

4. **Poprawa bezpieczeństwa publicznego** – zadaniem permanentnym władz lokalnych jest dbałość o poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. Wyzwaniem jest tworzenie programów profilaktycznych oraz zapobieganie zagrożeniom wpływającym na obniżanie stanu bezpieczeństwa w Gminie. Kluczowe obszary działań to: edukacja społeczeństwa w zakresie profilaktyki uzależnień (m.in. uzależnienie od alkoholu, Internetu czy narkotyków) i radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierowców uczestniczących w ruchu drogowym oraz bezpieczeństwa w trakcie prac w gospodarstwach rolnych. Ponadto na terenie Gminy Bedlno występuje duża ilość wyrobów zawierających azbest w postaci pokryć dachowych – płyt azbestowo cementowych (eternit) falistych oraz płaskich typu „karo”. Zadaniem władz samorządowych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców jest wymiana eternitowych pokryć dachowych.

Cel operacyjny III. 3.

Ochrona środowiska przyrodniczego

Środowisko przyrodnicze jest jednym z kluczowych czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój społeczno-gospodarczy jednostek samorządu terytorialnego. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego wraz z dostępem do jego zasobów wpływają na jakość życia, a także oddziałują na jakość kapitału ludzkiego. Walory środowiska przyrodniczego decydują o atrakcyjności społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej obszaru będąc ważnymi stymulatorami rozwoju. Systemy przyrodnicze bez wsparcia i regulacji ze strony władz publicznych oraz na skutek niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców ulegają nieodwracalnej degradacji.

Obszar Gminy wraz z doliną rzeki Bzury stanowi strefę ochrony i racjonalnej gospodarki zasobami przyrodniczymi. Południowa i południowo-zachodnia część Gminy na leży do terenu obszaru chronionego Natura 2000. Obszar chroniony obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z terenami podmokłymi położonymi wzdłuż jej biegu, a także mniejsze jej dopływy i przyległe tereny rolnicze. Gmina posiada uznane zasoby przyrodnicze i kulturowe wymagające szczególnej ochrony.

Zadania strategiczne:

- 1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków** – z uwagi na charakter Gminy i duże walory przyrodnicze ważnym działaniem jest ich ochrona. Stworzenie systemu zagospodarowania odpadów płynnych powinno stać się jednym z priorytetów Gminy Bedlno. Zadanie to ma na celu wsparcie i promocję budowy przydomowych oczyszczalni ścieków uzupełnionych o szczelne atestowane zbiorniki bezodpływowe, co umożliwi efektywne oraz korzystne dla środowiska odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków sanitarnych z terenu Gminy.
- 2. Promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii** - ze względu na właściwości gleb i duży udział terenów użytkowanych rolniczo, istnieją możliwości rozwoju w zakresie pozyskiwania biomasy do produkcji energii elektrycznej. Energetyka odnawialna jest dynamicznie rozwijającym się sektorem, który w ostatnich latach zyskuje duże wsparcie finansowe. Zadaniem w tym zakresie będzie promocja inwestycji w odnawialne źródła energii m.in. elektrownie wiatrowe, instalacje solarne.
- 3. Wsparcie edukacji ekologicznej** – ochrona cennych zasobów przyrodniczych Gminy wymaga podjęcia działań na rzecz kształtowania świadomości ekologicznej. Realizacja tego działania wymaga promocji i realizacji działań edukacyjnych w zakresie m.in. stosowania ekologicznych technologii w budownictwie, ekologicznych sposobów ogrzewania, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Kluczowe jest także włączenie mieszkańców w działania na rzecz ograniczania produkcji odpadów, właściwej gospodarki ściekowej oraz wykorzystania alternatywnych źródeł energii. Szczególną rolę w tym zakresie należy przypisać gminnym placówkom oświatowym.

5 Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Bedlno z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Bedlno zarówno na poziomie celów strategicznych, celów operacyjnych, jak i zadań strategicznych jest spójna z zapisami Strategii Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015-2025, z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego oraz Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Powiązania z polityką regionu wskazuje szczegółowo tabela 37.

Przegląd i analiza dokumentów strategicznych wyższego rzędu pozwala na stwierdzenie, iż Strategia Rozwoju Gminy Bedlno, która jest dokumentem wpisującym się w zapisy polityki rozwoju województwa łódzkiego wpisuje się również w wytyczne dokumentów strategicznych tworzących nowy system zarządzania rozwojem kraju, którego podstawę stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Tabela 37. Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Bedlno z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Bedlno Nazwa celu operacyjnego / zadania strategicznego	Powiązania ze Strategią Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015-2020 Nazwa celu strategicznego	Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Nazwa strategicznego kierunku działania	Powiązania z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Nazwa osi priorytetowej
Cel strategiczny I – Wzmacnianie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego			
1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy			
1. 1. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i innych form integracji	Cel strategiczny II. 4. Zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji pozaszkolnej, uczelni wyższych w powiecie kutnowskim w celu poszerzenia oferty kulturalnej Cel strategiczny VI. 1. Stworzenie systemu promocji Powiatu Kutnowskiego	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
1. 2. Promowanie pozytywnych przykładów aktywności społecznej	Cel strategiczny VI. 1. Stworzenie systemu promocji Powiatu Kutnowskiego	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie

			Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
1. 3. Rozwój działalności świetlic środowiskowych	Cel strategiczny IV. 1. Poprawa warunków życia osób zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
2. Budowanie zasobów ludzkich			
2. 1. Wspieranie zawodowej mobilności mieszkańców	Cel strategiczny II. 2. Dostosowanie kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Kutnowskiego do potrzeb rynku pracy Cel strategiczny IV. 2. Wzrost poziomu zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Powiatu Kutnowskiego	2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 2.2. Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
2. 2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych	Cel strategiczny II. 2. Dostosowanie kierunków i form	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług

	kształcenia na terenie Powiatu Kutnowskiego do potrzeb rynku pracy Cel strategiczny II. 4. Zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji pozaszkolnej, uczelni wyższych w powiecie kutnowskim w celu poszerzenia oferty kulturalnej	do sektora edukacji 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	społecznych Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
2. 3. Zwiększenie przedsiębiorczości i otwartości dzieci i młodzieży	Cel strategiczny IV. 2. Wzrost poziomu zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Powiatu Kutnowskiego	2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 2.2. Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy 4.1. Rozwój społeczności lokalnych 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
2. 4. Utworzenie filii szkoły średniej	Cel strategiczny II. 1. Zapewnienie wysokiej jakości bazy oświatowej i sportowej	2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych

	zarządzanej przez Powiat Kutnowski Cel strategiczny II. 2. Dostosowanie kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Kutnowskiego do potrzeb rynku pracy Cel strategiczny II. 4. Zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji pozaszkolnej, uczelni wyższych w powiecie kutnowskim w celu poszerzenia oferty kulturalnej	do sektora edukacji	Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
Cel strategiczny II - Restrukturyzacja lokalnej gospodarki			
1. Wsparcie rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych			
1.1. Wsparcie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego	Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny V. 1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego Powiatu Kutnowskiego	3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego	Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie
1. 2. Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów wokół ciągów komunikacyjnych	Cel strategiczny I. 1. Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu Kutnowskiego	3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych 7.1. Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych	

		7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej	
1. 3. Promocja samozatrudnienia i pomoc informacyjno-doradcza dla mikro i małych przedsiębiorstw	<p>Cel strategiczny II. 2. Dostosowanie kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Kutnowskiego do potrzeb rynku pracy</p> <p>Cel strategiczny IV. 2. Wzrost poziomu zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Powiatu Kutnowskiego</p>	<p>2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej</p> <p>2.2. Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy</p> <p>3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego</p>	<p>Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</p> <p>Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie</p> <p>Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne</p> <p>Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</p> <p>Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</p>
1. 3. Promocja potencjału Gminy i możliwości inwestycyjnych	Cel strategiczny VI. 1. Stworzenie systemu promocji Powiatu Kutnowskiego	<p>3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych</p> <p>4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej</p> <p>5.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym</p>	Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
2. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa			
2.1. Wspieranie rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych	<p>Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego</p> <p>Cel strategiczny V. 1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego Powiatu</p>	<p>3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego</p> <p>3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych</p> <p>2.1. Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej</p>	<p>Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie</p> <p>Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i</p>

	Kutnowskiego	9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych	przedsiębiorstw w regionie Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
2. 2. Wsparcie integracji rolników (m.in. promowanie powstawania grup producenckich)	Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny V. 1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego Powiatu Kutnowskiego	3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych 3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych	Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
2. 3. Budowa targowiska dla płodów rolnych	Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny V. 1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego Powiatu Kutnowskiego	3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych	Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu
2. 4. Wsparcie rozwoju agroturystyki	Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny VI. 1. Stworzenie systemu promocji Powiatu Kutnowskiego	3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej 8.1. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych 9.2. Wsparcie procesów rewitalizacji	Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie

		i poprawa ładu przestrzennego	
Cel strategiczny III - Poprawa warunków życia mieszkańców			
1. Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną			
1. 1. Gazyfikacja Gminy	Cel strategiczny I. 2. Poprawa stanu środowiska na terenie Powiatu Kutnowskiego	7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna
1. 2. Budowa sieci kanalizacyjnej		7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
1. 3. Modernizacja sieci wodociągowej i hydrofornii		7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
1.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej	Cel strategiczny I. 1. Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu Kutnowskiego	7.1. Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych 7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa III – Transport Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
2. Poprawa jakości usług publicznych			
2. 1. Zwiększenie dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych	Cel strategiczny III. 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług w zakresie opieki zdrowotnej w Powiecie Kutnowskim	5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych	Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie
2. 2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	Cel strategiczny II. 4. Zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej	Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa XI – Edukacja,

	pozaszkolnej, uczelni wyższych w powiecie kutnowskim w celu poszerzenia oferty kulturalnej	5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych	Kwalifikacje, Umiejętności
2. 3. Wsparcie tradycji i folkloru jako form dziedzictwa kulturowego Gminy	Cel strategiczny II. 3. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej na terenie Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny II. 4. Zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek szkolnych, placówek edukacji pozaszkolnej, uczelni wyższych w powiecie kutnowskim w celu poszerzenia oferty kulturalnej Cel strategiczny VI. 1. Stworzenie systemu promocji Powiatu Kutnowskiego	4.1. Rozwój społeczności lokalnych 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym 9.2. Wsparcie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych
2.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Cel strategiczny I. 1. Poprawa dostępności komunikacyjnej	1.2. Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska

	Powiatu Kutnowskiego	7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych	
3. Ochrona środowiska przyrodniczego			
3. 1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego	7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
3.2. Promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii	Cel strategiczny I. 2. Poprawa stanu środowiska na terenie Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego	1.1. Rozwój nowoczesnych technologii na rzecz inteligentnych specjalizacji regionalnych 1.2. Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej 7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej 8.1. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych	Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
3. 3. Wprowadzenie programu edukacji ekologicznej	Cel strategiczny I. 2. Poprawa stanu środowiska na terenie Powiatu Kutnowskiego Cel strategiczny I. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Kutnowskiego	1.2. Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej 5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej	Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności

		8.1. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

6 System wdrażania i monitorowania Strategii

6.1 Podmioty realizujące

Podmiotem odpowiedzialnym za określanie i realizację celów strategii rozwoju Gminy Bedlno jest samorząd Gminy Bedlno. Jednak wiele celów oraz wyznaczonych w strategii zadań pozostaje poza bezpośrednimi możliwościami oddziaływania i finansowania władz samorządu Gminy. Stąd też samorząd Gminy dodatkowo pełni rolę inspiratora działań oraz motywatora dla innych podmiotów i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Bedlno. W proces realizacji celów strategii włączone będzie zatem szerokie grono podmiotów: jednostki samorządu terytorialnego wraz z jednostkami podległymi z obszaru Gminy Bedlno, a także we współpracy z gminnym samorządem również sąsiadujące Gminy, podmioty sektora gospodarczego, instytucje wspierające rozwój rolnictwa oraz przedsiębiorczości.

Strategia rozwoju Gminy Bedlno jest dokumentem nadrzędnym wobec innych dokumentów planistycznych, a jego realizacja uwarunkowana jest przez wewnętrzne zdolności inwestycyjne tworzone przez samorząd gminny oraz środki finansowe partnerów prywatnych, którzy zaangażowani będą w proces rozwoju.

6.2 System monitorowania strategii

Nowoczesne zarządzanie procesami rozwojowymi wymaga sprawnych mechanizmów gromadzenia, obróbki i przetwarzania informacji, które ilustrują procesy społeczno-gospodarcze zachodzące w jednostce terytorialnej. Mechanizmy te określane są jako system monitoringu, który ponadto zapewnić ma skuteczność wdrażania zapisów strategii oraz jej aktualizacji. Mechanizm monitoringu strategii polega na zbudowaniu banku strategicznych danych o procesach zachodzących w powiecie jak i jego otoczeniu. Bank danych składać się będzie ze wskaźników ilościowych oraz jakościowych, przy pomocy których można będzie śledzić tempo i stopień zaawansowania realizacji zadań strategicznych oraz osiągania celów rozwoju. Przy pomocy wskaźników i zbieranych danych obserwować będzie można przebieg procesów zachodzących wewnątrz powiatu jak i w jego otoczeniu, które mają wpływ na jego kondycję społeczno-gospodarczą.

System monitoringu strategii służyć będzie ciągłej obserwacji realizacji celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań, a także do analizy zgodności i efektów podejmowanych działań. Realizacja strategii wymaga systematycznego obserwowania zachodzących w powiecie zmian, a także reagowania na pojawiające się problemy oraz szanse i zagrożenia w otoczeniu, które wpływają na osiąganie założonych w strategii rezultatów. Obserwacji zmian służyć ma więc system monitorowania, który umożliwi aktualizację zapisów strategii, a także zapewni dostęp do rzetelnych informacji dla decydentów, opinii publicznej o postępach w realizacji zaplanowanych zadań oraz osiąganiu celów rozwoju Gminy.

Monitorowanie realizacji strategii prowadzone będzie na bieżąco w cyklach rocznych. Zgromadzone dane oraz ich analiza w ramach systemu monitorowania pozwoli na ocenę zaawansowania realizacji strategii oraz będą stanowić podstawę do reagowania na pojawiające się zmiany. W procesie monitorowania co roku przygotowywany będzie raport z realizacji strategii rozwoju Gminy. Będzie on opracowywany w oparciu o dane ze statystyki publicznej oraz danych z powiatowych i gminnych jednostek samorządowych, które ujęte zostaną w zestaw wskaźników. Zaproponowany zestaw wskaźników może ulec rozszerzeniu w zależności od stopnia złożoności i kierunku procesów rozwojowych w Gminie.

Zespół ds. wdrażania i monitorowania Strategii zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Bedlno i w jego skład wejdą przedstawiciele władz Gminy, pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz kluczowych podmiotów gospodarczych w Gminie Bedlno. W pracach związanych z monitorowaniem i oceną realizacji strategii powiatu mogą brać udział również niezależni eksperci. Do zadań zespołu ds. wdrażania i monitorowania Strategii należeć będzie:

- a) koordynacja realizacji zadań zapisanych w strategii,
- b) przygotowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla planowanych inwestycji,
- c) opracowanie dla Rady Gminy raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań wskazanych w strategii,
- d) informowanie mieszkańców Gminy Bedlno o istnieniu strategii oraz wskazanych w niej kierunkach rozwoju oraz efektach realizacji,
- e) nadzorowanie i ocena realizacji strategii,
- f) analiza przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w celach operacyjnych,
- g) zbieranie oraz analiza danych z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w celach operacyjnych,
- h) opiniowanie poprawek zgłaszanych przez uprawnione podmioty i wnioskowanie o zatwierdzenie zmian w strategii przez Radę Gminy.

Ocena realizacji strategii dokonywana będzie w cyklu rocznym na specjalnie w tym celu organizowanych spotkaniach Zespołu ds. wdrażania i monitorowania Strategii. Raport roczny z realizacji strategii przedstawiany będzie Radzie Gminy.

6.3 Wskaźniki systemu monitorowania

Tabela 38. Zestaw wskaźników monitoringu

I.p.	Cele, nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych
	Cel strategiczny I – Wzmacnianie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego		
	Cel operacyjny 1. Aktywizacja i integracja mieszkańców Gminy		
	Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	org.	GUS
	Liczba organizacji pożytku publicznego	org.	mojapolis.pl
	Wskaźnik „Przyjazny samorząd”	pkt.	mojapolis.pl
	Wskaźnik „Przyjazny samorząd” – program współpracy	pkt.	mojapolis.pl
	Wskaźnik „Przyjazny samorząd” – współpraca finansowa	pkt.	mojapolis.pl
	Wskaźnik „Przyjazny samorząd” – wspieranie	pkt.	mojapolis.pl
	Wskaźnik „Przyjazny samorząd” – partnerstwo	pkt.	mojapolis.pl
	Liczba wydarzeń aktywizujących mieszkańców (konkursy, spotkania, warsztaty, przeglądy, imprezy kulturalne, itp.)	szt.	UG
	Frekwencja w wyborach samorządowych	%	mojapolis.pl
	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	%	mojapolis.pl
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego	%	mojapolis.pl
	Udział dokumentów strategicznych JST poddanych konsultacjom społecznym w liczbie dokumentów strategicznych ogółem	%	mojapolis.pl
	Liczba wydarzeń aktywizujących mieszkańców organizowanych w świetlicach wiejskich (konkursy, spotkania, warsztaty, przeglądy, imprezy kulturalne, itp.)	szt.	UG
	Cel operacyjny 2. Budowanie zasobów ludzkich		
	Cel strategiczny II – Restrukturyzacja lokalnej gospodarki		
	Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju małych i średnich podmiotów gospodarczych		

	Jednostki nowo zarejestrowane wg REGON na 10 tys. mieszkańców	podm.	GUS	
	Liczba podmiotów gospodarczych wg REGON na 10 tys. mieszkańców	podm.	GUS	
	Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności (rolnictwo, przemysł i budownictwo, usługi)	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	%	GUS
przemysł i budownictwo		%	GUS	
pozostała działalność		%	GUS	
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	GUS	
	Liczba pracujących na 100 osób w wieku produkcyjnym	os.	GUS	
	Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	zł	GUS	
	Udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem	%	GUS	
	Dochody podatkowe na 1 mieszkańca (dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw)	zł	GUS	
	Udział terenów przemysłowych w powierzchni ogółem	%	GUGiK	
	Powierzchnia gminnych terenów inwestycyjnych	m ²	UG	
	Cel operacyjny 2. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa			
	Liczba gospodarstw rolnych	szt.	mojapolis.pl	
	Średnia powierzchnia użytków rolnych dla gospodarstw rolnych	ha	mojapolis.pl	
	Gospodarstwa rolne posiadające ciągniki	szt.	GUS	
	Liczba grup producentów rolnych	szt.	UG	
	Liczba obiektów agroturystycznych	ob.	UG	
	Liczba miejsc noclegowych w obiektach agroturystycznych	miejs.	UG	
	Udział terenów rekreacyjno – wypoczynkowych w powierzchni ogółem	%	GUGiK	
	Cel strategiczny III - Poprawa warunków życia mieszkańców			
	Cel operacyjny 1. Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną			
	Długość ścieżek rowerowych	km	GUS	
	Udział dróg powiatowych o nawierzchni utwardzonej w ogólnej długości tych dróg	%	Starostwo Powiatowe, UG	
	Udział dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej w ogólnej długości tych dróg	%	Starostwo Powiatowe, UG	

	Długość sieci wodociągowej	km	GUS
	Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej do liczby mieszkańców ogółem	%	GUS
	Długość sieci kanalizacyjnej	km	GUS
	Liczba ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej do liczby mieszkańców ogółem	%	GUS
	Długość sieci gazowej	km	GUS
	Liczba ludności korzystającej z instalacji gazowej do liczby mieszkańców ogółem	%	GUS
	Cel operacyjny 2. Poprawa jakości usług publicznych		
	Imprezy zorganizowane przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	szt.	GUS
	Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	os.	GUS
	Przeciętna liczba uczestników imprez na 1 mieszkańca zorganizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	os.	GUS
	Sekcje sportowe	szt.	GUS
	Udział terenów rekreacyjno – wypoczynkowych w powierzchni ogółem	%	GUGiK
	Długość ścieżek rowerowych	km	GUS
	Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej dla obszarów wiejskich	%	GUS
	Zespoły folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele)	szt.	GUS
	Członkowie zespołów folklorystycznych (ludowych, pieśni i tańca, kapel)	os.	GUS
	Ćwiczący w klubach sportowych	os.	GUS
	Cel operacyjny 3. Ochrona środowiska przyrodniczego		
	Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków do liczby mieszkańców ogółem	%	GUS
	Liczba gospodarstw domowych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	Gospod.	GUS

	Liczba godzin zajęć proekologicznych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych	h	UG
	Liczba elektrowni wiatrowych	szt.	UG
	Liczba odnawialnych źródeł energii	szt.	UG

Źródło: opracowanie własne